

ÁLLATVÉDELEM

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. sz. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnomását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.
Tagok ingyen kapják.

VI. ÉVFOLYAM

1909 JUNIUS

∴ 6. SZÁM ∴

TARTALOM: Az O. Á. V. E. közgyűlése és a M. Á. V. E. Sz. nagygyűlése. — Néhány adat az ebtartáshoz és ebgondozáshoz. — Sok ilyen nőt hazánknak. — Jelentések a „Madarak és Fák Napja“ megünnepléséről. — Állatvédelem Malagában. — A Madarak és Fák napja. — A fekete és fenyves rigó. — *Egyesületi hírek:* A Szentgotthárd és Vidéke Állatvédő Egyesület. — *Hírek:* Dr. Kováts Lajos. — Személyi hírek. — A madárkedvelő Gráz. — Madártolvaj leleplezése Pozsonyban. — A bécsi állatvédő egyesület. — Az ebadó. — A madarak és az akáciát károsító élősdiek. — *Irodalom:* Gyermeknaptár-pályázat. — Birds useful and harmful. — „Közrendészeti ügyek Lexikonja“. — „Milyen lesz az új állatkertünk?“ — *Szemle:* A Madarak és Fák napjáról. — Új törvény az állatkinzás ellen Németországban. — A bérkocsi-iparra vonatkozó köznigsbergi új szabályrendelet. — Az állatok leölése. — *Vegyesek:* A fák és más növények védő permetezéséhez.

Az országos Állatvédő Egyesület közgyűlése és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének nagygyűlése.

A közgyűlésről a következő jegyzőkönyv vétetett fel:
Jegyzőkönyv,
mely felvétel az 1909. május 9-én, az O. M. G. E. disztermében tartott „Országos Állatvédő Egyesület“ közgyűléséről és a „Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének“ nagygyűléséről.

Jelen voltak: marosi Máday Izidor elnökle alatt Hauszmann Alajosné alelnök, K. Nagy Sándor tb. elnök, Szallenbach Imre tb. titkár, Csörgéy Titusz

tb. tag, Monostori Károly titkár, Hänslér Károly jegyző, Alexy Kornél a nagybányai, Fodor Árpád a szentgotthárdi, Göttmann Bódog a celldömölki, dr. Kováts Lajos a pozsonyi, Marosi József az esztergomi, Monostori Károly a lugosi és sóproni, Selymessy Ferenc a kecskeméti, Szokoly Tamás a nagyváradai szövetséges egyesületek képviselőiben; Grimm Gusztávné, Groder Kornélné, özv. Hangl Józsefné, özv. Kolozsváry Károlyné, dr. König Henrikné, Krizbay Mária, Miskó Józsefné, Monostori Ágnes, Monostori Margit, özv. Párfy Károlyné, Pauer Béláné, özv. Schmidt Miklósné, özv. Treszler Károlyné, Altmann J. József, Benkes Ferenc, Fodor László, Greiner József, Landthaler Gyula, Molnár Ákos, Piazza Antal, Róth János, Schweiger Mór, Székács László Pál, óvári Szeőke Béla, dr. Stern

Adolf, dr. Závory Sándor tagok, Fölker Irma, Maróthy Antónia vendégek.

1. *Elnök:* Tisztelt hölgyeim és uraim! Mi állatvédők egy ideális eszméért küzdünk, a lehető legtökéletesebb humanizmusért, mely szeretetét minden élő lényre és így a néma szenvedőkre, az állatokra is kiterjeszti.

Az állatvédő-egyesületek mindeddig elhagyatottan és elszigetelten maradtak. Nem igen törődött velük senki.

A haladás, melyet ez irányban konstatálhatunk, a lehető legörvendetesebb.

Az állatvédelem eszméjéről immár el van ismerve, hogy az a népnevelésnek egyik figyelemreméltó tényezője.

Erről tanuskodnak a közoktatásügyi miniszternek több rendbeli intézkedései és rendeletei.

Igy a „Madarak és fák napjának“ iskolai ünnep gyanánt való rendszeresítéséről és az Országos Ifjúsági Madárvédő-Liga szervezéséről szóló rendeletek. Ezekben nemcsak hivatkozás történik az Országos Állatvédő Egyesületre, mint kezdeményezőre és az intézkedés támogatójára, hanem az egyesületnek a népiskolák körében való működése hivatalos elismerésben részesül és a tanügyi hatóságok az egyesület törekvéseinek elősegítésére hivatnak fel.

Az elmondottak valóságos és nagyra értékelhető erkölcsi vívmányát képezik az állatvédelem eszméjének.

Nincsen reá példa sehol, még a kulturában leghaladottabb és hatalmas állatvédő egyesületek százai-val dicsekedő államokban sem, hogy az állatvédelem eszméje és az állatvédő-egyesület a kormány jóvoltából, mint a népnevelés egyik tényezője az iskolák keretébe beilleszkedett volna.

Az Országos Állatvédő Egyesület törekvései nemcsak a kormány elismerését vívták ki, de lehet mondani, az egész országban rokonszenves visszhangra találtak. Erről tanuskodnak nemcsak a közbenjöttünkkel egyre alakuló új állatvédő egyesületek, hanem az a felette örvendetes körülmény is, hogy állatvédő egyesületeink a törvényhatóságok és közigazgatási közegek közreműködésével s részben kezdeményezésével alakulnak.

Az állatvédelem eszméjének terjesztését a természet megszeretésének és megbecsülésének alapján óhajtjuk érvényesíteni. Ezen cél felé való haladásnak nagy horderejű jelentőséget és lökést adott a földművelésügyi miniszternek a természeti emlékek megóvására irányuló munkálkodása, mely legujabban egy kiadványában talált kifejezést, mely az egész ország figyelmét és közreműködését hívta fel e tárgyra és mely előreláthatólag nagyszabású intézkedéseknek veti meg az alapját.

Elnök bejelenti még, hogy felkérésére dr. Kováts Lajos Pozsony városi tiszti orvos, az ottani állatvédő egyesület alapítója és érdemdús titkára, szíves volt vállalkozni arra, hogy mai gyűlésünk érdekességét emelendő, a gyermek és a természet címen előadást tart. Dr. Kováts Lajos ur eme lekötelező vállalkozása

folytán előadását a mai napirend elintézése után fogja megtartani.

Elnök ezután felkéri a jegyzőkönyv vezetésére Häsler Károly jegyzőt, jegyzőkönyv hitelesítőül a szövetségi nagygyűlés részéről: Szokoly Tamás országgyűlési képviselőt, mint a nagyváradi állatvédő egyesület megbízottját és Selymessy Ferenc erdőfőmérnököt, mint a kecskeméti állatvédő egyesület megbízottját; az Országos Állatvédő Egyesület részéről K. Nagy Sándor kir. ítélőtáblai bírót és Csörgey Tituszt, a Magy. kir. Ornithologiai Központ titkárát.

Elnök azután konstatálja a nagygyűlés határozatképességét.

Titkár felolvassa a szövetségi egyesületek képviselőit a bejelentés sorrendjében:

Esztergom: Marosi József elnök, Bárdos József titkár.

Vác: Ivánka Pál elnök, Szuper Géza, dr. Förster Lajos alelnökök, Bartoss Endre titkár és Walkóber János.

Lugos: Grimm Gusztáv.

Nagybánya: Ludányi Bay Lajos elnök, Alexy Kornél titkár, dr. Makray Mihály polgármester.

Temesvár: rétháti Kovacsics Gyula elnök, dr. Tőkés István titkár.

Arad: Lukácsy Lajos igazgató-elnök, Réthfalvy Jenő titkár.

Sopron: Monostori Károly, Grimm Gusztáv.

Pozsony: dr. Kováts Lajos titkár.

Cellődmölk: Göttmann Bódog elnök.

Kecskemét: Selymessy Ferenc alelnök.

Nagyvárad: Szokoly Tamás orsz. képviselő.

Szentgotthárd: Fodor Árpád alelnök, Pum Károly pénztáros.

2. Jelentés az alapszabályokról.

Titkár: A múlt évben alakult M. Á. V. E. Sz. alapszabályai és az O. Á. V. E. módosított alapszabályai az illető közgyűlések utasításaihoz képest a belügyi miniszteriumhoz felterjesztettek. Tervezeteink ellen nehézségek merültek fel és a nyert utasítások értelmében kénytelenek voltunk kivált a szövetség alapszabályait a szövetségi nagygyűlés megállapodásaitól eltérő alakban felterjeszteni.

Erről, valamint az alapszabályoknak jóváhagyásáról a szövetség hivatalos közlönyének 1909. áprilisi számában részletes jelentés foglaltatik, mely jelentés az O. Á. V. E.-nek választmányában, ugyis mint a M. Á. V. E. Sz. végrehajtó bizottságában tudomásul vétetett és a kinyomatandó alapszabályokhoz kiegészítésként csatolni rendeltetett.

Az ebben az alakban kiállított alapszabályokat van szerencsém bemutatni és mind az O. Á. V. E. közgyűlését, mind pedig a M. Á. V. E. Sz. nagygyűlését kérni, hogy az előadottakat tudomásul venni szíveskedjenek.

Tudomásul vétetik.

3. Titkári jelentés.

Titkár: Tisztelt közgyűlés! A lefolyt 1908-iki év egyesületünk és országos szövetségünk életében egyike

volt a legmozgalmasabbaknak, a munkálkodásban legerősebbeknek s az eseményekben és eredményekben leggazdagabbaknak.

Mindezeknek csak vázlatos képét adhatom, tekintettel a kimért időre s talán elég is azt adnom, ha a t. közgyűlés emlékezetébe idézem, hogy hivatalos lapunk az „Állatvédelem“ hasábjain, az egész mult évi működés s az események és eredmények hiven és egymást követő sorrendben fel vannak jegyezve és így azok a t. közgyűlés és illetőleg a szövetségi nagygyűlés előtt nem ismeretlenek.

Egyesületünk és az országos szövetség a lefolyt évben is egyfelől elméletileg, másfelől gyakorlatilag törekedett az állat- s különösen a madárvédelem erkölcsileg és nemzetgazdaságilag oly fontos érdekeinek érvényt szerezni, azokat még ismeretesebbé tenni s annak híveket szerezni.

A t. közgyűlés engedelmével tüstént rátérek ezeknek tömör vázolására, előbb tisztelettel jelezni kívánom azonban, hogy nagy halottaink, elhunyt kimagasló mecénásaink, nemeslelkű ügybarátainkról megemlékezve, a mult évben is hiven leróttuk kegyeletünk adóját: halottak napján diszes koszorukat helyezve sirhalmaikra.

Tagjaink közül, sajnos, a mult évben is többen meghaltak. Ezek közül első sorban megnevezem Hanusz István esperes-prépostot, a kecskeméti állatvédő egyesület elnökét, és Káposztássy Jusztiniánt ciszterci rendű tanár, jószágkormányzót, a sztgotthárdi á. v. e. elnökét, kiknek elhunytá által a nevezett két szövetséges egyesület és az állatvédelem ügye fájdalmas veszteséget szenvedett, mely teljes mértékben igényli részvételüket. Megemlítem továbbá az O. Á. V. E. elhunyt tagjainak sorából Gelléri Szabó Jánost és Temple Rezsőt, kik buzgó barátjai voltak ügyünknek.

Mult évi közgyűlésünk ama határozatát, hogy egyesületünk tb. elnökének Herman Ottó urnak egyesületünk alapítójának arcképét készíttessük meg s egyesületünk székházában helyezzük el — nem tehetünk eleget. E nagyérdemű jeles emberünk t. i. arra kérte utólag egyesületünk vezetőségét, hogy e szándékától álljon el. Sokkal nagyobbra becsültük Herman Ottó tb. elnökünk e kívánságát, semhogy ahhoz alkalmazkodni kötelességünknek ne tartottuk volna, ebben az ügyben tehát újabb határozathozatalnak szüksége egyelőre fenn nem forog.

A wieni állatvédő egyesület az O. Á. V. E. 25 évi fennállása alkalmából az egyesületnek nagy ezüst érmét a diszoklevéllel adományozta.

Kitüntetésről jelenthetek továbbá az országos szövetség köréből is. Apponyi Albert kultuszminister ur, a madarak és fák védelme körül buzgó munkásságukért elismeréssel tüntette ki egyfelől Balla Jenőt, a nyiregyházai állatvédő egyesület ügyvivő alelnökét és ugyanezen egyesület titkárát, Kubácska István tanitót.

Az O. Á. V. E. mostanában módosított alapszabályai értelmében felemelt évi 4 korona tagsági díj a tagok létszámát — mint az előre látható volt — csökkentette. Remélünk lehet azonban, hogy ez a

jövőben kedvezőbbré fordul, mert hiszen most minden tagunk tagdíja fejében „Állatvédelem“ című hivatalos lapunkat ingyen kapja, a két korona több fizetésért tehát bő kárpótlást nyer.

Irásos, hivatalos intézkedéseink s levelezéseink — nem ígatott ügyiratok nagy számától eltekintve, — a mult működési évben 810 aktára rugtak. Egyéb teendők sokasága mellett ezek végzésére a tisztizményzet, t. i. két hivatalnok és egy irodai segéd — egyenesen képtelen lett volna, ha segélyül nem siet maga a fáradhatlan elnök, az ügyvivő alelnök, az ornithologiai központ, s egyes t. tagjaink, köztük K. Nagy Sándor, Chernel István, Németh Imre dr., Andreánszky Antal, Dövényi Károly, Heyduc Gyula, Fein Dávid s mások, kik önzetlen munkájukkal az ügyet szolgálni sohase vonakodtak.

Több irodalmi kiadványoktól eltekintve, miket egyesületünk ingyen, vagy csekély áron terjeszt, említésre méltó legelőbb is lapunk az „Állatvédelem“, mely ma 5000 példányban forog közkezen s a szövetséghez tartozó egyesületek tagjainak kedvezményes áron küldetik.

Hathatósan támogatja egyesületünket e lap terjesztésében Darányi Ignác miniszter ur, nagyobb számu hivatalos közege részére küldetvén azt.

A három év előtt az Országos Állatvédő Egyesület előterjesztésére gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által országsszerte rendszeresített „Madarak és fák napja“ intézmény a népiskolák részéről szép felkarolásra talált a mult esztendőben is. Sok jelentés érkezett ez ünnepély rendezéséről és lefolyásáról s az elterjedést világosan mutatja az is, hogy „Miként ünnepeljük a madarak és fák napját“ című kiadványunkat, melyet a tanitóság és a szövetség körében ingyen terjesztünk, most már második kiadásban kellett közrebocsátanunk. Ebben az intézkedésünkben Apponyi Albert kultuszminister ur volt kegyes 1000 korona államsegély kiutalásával segélyünkre lenni.

Az „Országos Ifjusági Madárvédő Liga“, ez állatvédelmi zseniális alkotás, mely jelen alakjában tudvalevőleg elnökünk agyában fogamzott meg s azt célozza, hogy az ország összes tanuló ifjusága már az elemi osztályoktól kezdve az állat- s illetőleg a madárvédelem zászlója alá sorakozzék, valósággal nem is remélt eredményre vezetett.

Mult évi jelentésemben 38,000 gyermektagról tettem volt említést, ma, az egyesületünk által ingyen osztott fogadalmi nyomtatvány igénybe vett számából ítélve, ennek az „Ifjusági Madárvédő Ligának“ több mint 140,000 tagja van.

Hasonló fényes emelkedést jelezhetek a siker térében a „Gyermek-Naptár“-unk dolgában. E szép kiadványunk, mely példányonként 10 fillér s ebből 20 százalék a tanitói Eötvös-alapé, a mult 1908—1909. tanévi időben nem kevesebb, mint 90,000 példányban került gyermekek kezébe, szemben az azelőtti 55,000 példánnyal.

A szakirodalom köréből ki kell emelnem azt is, hogy az „Állatvédők Törvénykönyve“ című munka,

melyet K. Nagy Sándor ítélőtáblai bíró egyesületünk megbízásából irt, most már negyedik bővített kiadásban ment valósággal hódító útjára.

Állatmenedék-házunkra vonatkozólag jelentem, hogy abban a lefolyt működési évben 325 állat fordult meg, mentőkocsinkat pedig ugyanazon idő alatt 55-ször vették igénybe. Bátor vagyok még azt is érinteni, hogy állatkinzási s avval kapcsolatos ügyekben felügyelőnk 922 esetben járt el.

A gyakorlati állatvédelem terén egyéb törekvéseinkre és tetteinkre is rámutathatok. Így arra, hogy lépéseket tettünk a borjuk adása és vevése alkalmával felmerülő állatkinzások ellen; igyekeztünk a helyi madárvédelem érdekében is cselekedni s el is értünk annyit, hogy a székesfőváros ismételt előterjesztéseink figyelembevételével falragaszokon nyilvánosságra hozta azt az intézkedését, hogy a székesfőváros erdős területein mesterséges fészkelődőkat és etetőket helyeztetett el és a közönséget nemcsak ezek kimélzésére hívja fel, de a villa- és kerttulajdonosokat is arra biztatja, hogy a székesfővárosi hatóság példáját kövessék. A legnagyobb elismeréssel adózunk a székesfőváros tanácsának követésre méltó intézkedéséért.

Felhivtuk a figyelmet ismételtelen a lósanyargatósokra is s főkapitánysági újabb idevágó rendelet kibocsátását el is értük, melyért ezuttal is, mint általában az államrendőrség támogatásáért őszinte köszönetet mondunk.

Anyagi erőnket gyarapította több ügybarát pénzbeli adománnyal, hagyatékkal. Így — eltekintve itt azon adományoktól, melyekről a pénztáros számol be, — nagy előnyünkre vált az ismeretes Szeiff-féle hagyatéka, mely 10,000 korona kamatozó alaptőkével kívül körülbelül 6000 korona összeghez juttatta egyesületünket.

A budapesti nagyobb malmok madáreleség ajándékozásával voltak segítségünkre, a rendőrlégénység s a székesfővárosi erdőri közegek pedig az általános állatvédelem s illetőleg a madárvédelemben voltak segítségünkre. Utóbbiak pénzbeli jutalmazására nagyobb összeget fordítottunk.

Vidéki egyesületek szaporítására és így szövetségünk erejének nagyobbitására irányuló törekvéseink már ebben az első évben örvendetes eredménnyel jártak, mely nem annyira az ujonnan alakult egyesületek számában, mint inkább abban nyilvánult, hogy az új egyesületek majdnem kivétel nélkül számban és sulyban nagy értelmiséggel bíró vidéki központokon és oly férfiak kezdeményezésével indultak meg, kiknek ügyszeretete és szakavatottsága a legkedvezőbb kilátást nyújtja arra nézve, hogy az új egyesületek állandó és eredményes működést lesznek képesek kifejteni.

A múlt évi közgyűlés óta maig 8 egyesület alakult a vidéken, nevezetesen időszerinti sorrendben: Pozsony, Celldömölk, Petrozsény, Vasvár, Arad, Nagybánya, Nagyvárad, Körmend, amelyek egyben a szövetségbe léptek. Még alakulóban vannak ily egyesületek Vácott és Pápán, lépések történnek Debrecenben stb.

A vidéki egyesületek alapításában a múlt évben kiváló buzgalommal dolgozott Fodor Árpád ur, aki

egymaga több egyesületet keltett életre Vasvármegyében; továbbá Chernel István, azonkívül dr. Kováts Lajos, Alexy Kornél, dr. Tóth Mihály, dr. Lukáchy Lajos, Takách Márton, Göttmann Bódog, Molnárfy Géza, Schreiner József, Ivánka Pál, Bárdos Ernő.

Említést kell tennem még egy új egyesületről, mely mint az élő állatok boncolása ellen működő világszövetség budapesti fiókja alakult meg. Ez egyesületről azért teszék említést, mert egy stuttgarti urnő, Kapff Matild, ki az élőállatok boncolásának megakadályozására fennálló világszövetség buzgó hive volt, 1000 márkát hagyományozott annak a budapesti állatvédő egyesületnek, melyben dr. Szalkay Gyula és Stuart Heléna működnek. Bár a végrendelet betűszerinti értelme szerint az O. Á. V. E. jogos igényét a hagyományra kétségtelesen tartottuk, mindazonáltal tekintettel arra, hogy az örökhagyó tényleg az élő állatok boncolása ellen való küzdelem céljaira szánta hagyományát és egy ily irányú egyesületnek Budapesten alakítását évek során át szorgalmazta, tiszteletben tartandónak véltük az örökhagyó intencióit és a hagyományt az új egyesületnek engedtuk át többek közt azzal a kikötéssel, hogy az egyesület esetleges feloszlása esetében a Kapff-féle alapítvány az O. Á. V. E. tulajdonába menjen át.

Egyesületünk vagyona, mint azt a pénztáros fel fogja tüntetni, az 1907. évihez mérve, az elmúlt évben elég szépen gyarapodott. Ezt kivált a szigorú takarékoságnak tudhatjuk be. Kerekszám 10 ezer korona jövedelem erejével visszük az egész országra szóló tevékenységet, azt a tevékenységet, amelynek nagysága az itt most vázoltakból is nyilvánvaló.

Pénzbeli kiadásaink között külön is említésre méltó, hogy gyermek-naptárunk példányonkénti csekély 10 fillérenyi eladási árából tavaly is 20%-ot juttattunk a tanítói jótékony Eötvös-alapnak és pedig 1254 kor. 87 fill. összegben.

Ami aránylag csekély anyagi és megkettőztetett szellemi erővel tehető volt, azt, t. közgyűlés, egyesületünk kötelességéhez hiven, megtette. Köszönet mindazon faktoroknak, akik ebben segélyre voltak, köszönet külön is a szövetségbe tömörült vidéki egyesületeknek, kikhez, hogy minél több hasonló harcos csatlakozzék, azt az ügy érdekében kívánjuk s hogy így történjék, azon továbbra is fáradozni fogunk.

Szíveskedjék a t. közgyűlés az „O. Á. V. E.” és a „M. Á. V. E. Szövetség”-nek 1908. évi működésére vonatkozó ezen titkári jelentést tudomásul venni.

Tudomásul vétetik.

4. Pénztáros az O. Á. V. E. 1908. év végéről szóló vagyonmérleget és az 1908. évi zárszámadását mutatja be.

Az Országos Állatvédő Egyesület 1908. évi vagyonmérlege.

1. Folyó évi maradvány 515 kor. 22 fill. 2. Törzsvagyon: Múlt évről 11.415 kor. 4 fill., özv. Molnár Viktorné 800 kor., Jókai-nyomda 100 kor., Nezsideri papirgyártó r.-t. 100 kor., Lévy Gyula 50 kor., özv. Tscheuke Emilné 50 kor., Tscheuke Hermann 50 kor., Székesfővárosi közlekedési vállalat r.-t. 40 kor., Hänsler Károly 40 kor., Schlager Árpád 50 kor., dr. Fromm

Géza 40 kor., Láng Gusztáv 40 kor., Raynaud Henry 100 kor., br. Podmaniczky Géza 100 kor., Monostori Károly családja 40 kor., özv. Etlényi Lajosné, pótlás 20 kor., Kilián Margit, pótlás 20 kor., Gróder Kornélné, pótlás 60 kor., Gróder Kornél, pótlás 60 kor., dr. Löwengard Jánosné, pótlás 60 kor., Grimm Gusztáv, pótlás 50 kor., Grimm Gusztávné, pótlás 50 kor., összesen 13.335 kor. 4 fill. 3. Andrassy Franciska grófnő alapítvány 10.000 kor. 4. Szeiff Berta alapítvány (111/1903. 10/1909) 10.000 kor. 5. Werther Alvin alapítvány (441/1907.) 5000 kor. 6. Elpis Melena alapítvány 455 korona 70 fillér. 7. Keller Lajos alapítvány 200 kor. 8. Herman Ottó alapítvány 186 kor. 17 fill. kamat, 11 kor. 10 f., összesen 197 kor. 27 fill. 9. II. Hunfalvi-utca 15—17. sz. ingatlan adásvételéből eredő nyereség tőkésített része (360p./1908.) 4000 kor. 10. dr. Borbély József adománya bevételezve (93p./1908.) 1000 kor. 11. IX., Ernő-utca 11—13. sz. ház értéke, beszerzési ár 44.757 kor. 4 fill. 12. Butorok, szerelvények, mentőkocsi 800 kor. 13. Könyvek 50 kor. 14. Ezüst jelvények m. é. 111, eladva 3, marad 108 darab à 50 fill.: 54 kor. Az egész összeg: 89.364 kor. 27 fillér.

Budapest, 1908. december 31. Grimm Gusztáv s. k., ügyv. alelnök, Máday Izidor s. k., ny. min. tanácsos, elnök, Hänsler Károly s. k., pénztáros.

Az itt feltüntetett mérleget minden tételben megvizsgáltuk és azt, valamint annak minden bizonylatait teljesen rendben találtuk, ugyiszintén a pénzkészletet is. Kelt mint fent. Andreánszky s. k., Dövényi Károly s. k., Heyduc Gyula s. k.

Az Országos Állatvédő Egyesület folyó pénzének 1908 évi zárszámadása.

Bevétel. Egyenleg mult évről 937 kor. 45 fill. Tagdíj 3556 kor. 14 fill. Kamatok: Törzsvagyon után 400 kor. Andrassy Franciska grófnő alap 400 kor. Werther Alvin alap 200 korona, Szeiff Berta alap 193 korona 33 fillér Elpis Melena alap 27 korona 34 fillér. Keller Lajos alap 12 korona, dr. Borbély kötvények után 60 kor. Folyó pénz után 43 kor. 40 fill. Összesen 1336 kor. 7 fill. Budapest székesfőv. segélye (Rökk Szilárd-féle kamat) 4503 kor. 98 fill. Állami segély vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól 1000 kor., dr. Borbély József által életben adományozott 1000 kor. kötvény eladásából 936 kor. 73 fill., dr. Borbély József hagyománya, 1000 koronás kötvény után 937 kor. 10 fill., Werther Alvin hagyományának névérték feleslege 275 kor. 28 fill. Ajándékok: báró Kemény Árpádné 100 kor., Osztóics Mihály 24 kor., Garai Adolfné 20 kor., Hauszmann Alajosné 20 kor., Krizbay Mária 20 kor., gróf Teleki Arvéd 20 kor., Beuthe Ilona 10 kor., Gróder Kornélné 10 kor., özv. Vangyel Pálné 10 kor., Battonyai Ödönné 4 kor., özv. Zahora Nándorné 3 kor. Összesen 241 kor. Kiadványokért: 12287 naptár 1907/8. évi 1003 kor. 07 fill., 69491 naptár 1908/9. évi 6876 korona 21 fillér. Állatvédelem előfizetése 2644 korona 98 fillér. Vegyes kiadványokért 103 kor. 33 fill., összesen 10627 kor. 59 fill. Állatvédőház bevételei 1717 kor. 24 fill. Mentőkocsi kivonulásáért 120 kor. Naptárportó megtérítése

20 kor. 88 fill. Perselyek tartalma 21 kor. 57 fill. Házadó-visszatérítés az egyesület alkalmazottaitól 288 kor. 3 jelvény 3 kor. Szeiff-ház vételéhez igényelt kölcsön felvétele 14.373 kor. 29 fill. Szeiff-ház eladási ára 22.773 kor. 29 fill. Szeiff-ház lakbér-bevétele 24 kor. Összesen 22.797 kor. 29 fill. Összes bevétel: 63.692 kor. 61 fillér.

Kiadás: Kezelési kiadások: Titkár, jegyző, pénztáros fizetése, pénzbeszedés, nyomtatványok, irodaszerek, apró kiadások, portó 2012 kor. 38 fill. Állatvédőház fentartása, ben foglalva a székház költségei is 3517 kor. 29 fill. Gyakorlati állatvédelem, felügyelői szolgálat, mentőkocsi költségei stb. 1930 kor. 4 fill. Jutulomdíjak rendőrök, mezőrendőrök és polgári személyeknek 1340 kor. Kiadványok: Gyermechnaptár 90.000 példány 9333 kor. 15 fill. „Eötvös-alap“ részese-sülése 1254 kor. 87 fill. „Állatvédelem“ közlönyünk 4204 kor. 79 fill. Madarak és Fák Napja 1189 kor. 10 fill. Egyéb kiadványok 438 kor. 30 fill. Állatvédelmi falitábla III. kiadására foglaló 2000 kor. Összesen 18420 kor. 21 fill. Vidéki állatvédelmi egyesületek szervezése 168 kor. Előre nem látott kiadások: kegyeleti költségek, illeték egyenérték, remuneráció stb. 1044 kor. 57 fill. Szeiff-ház vételéhez igényelt kölcsön-visszatérítésre 14.373 kor. 29 fill. Szeiff-ház vételára 14.373 kor. 29 fill. Szeiff-ház összköltségei 1998 kor. 32 fill. Összesen 16.371 kor. 61 fill. II., Hunfalvi-utca 15—17. sz. ingatlan adás-vételéből eredő nyereség tőkésítendő része, 1908. évi vagyonmérlegben bevételezve 4000 kor., egyenleg 515 kor. 22 fill. Összesen 63.692 kor. 61 fill.

Budapest, 1908. december 31.

Grimm Gusztáv s. k. ügy. alelnök, Máday Izidor s. k. ny. min. tanácsos, elnök, Hänsler Károly pénztáros s. k.

Az itt feltüntetett mérleget minden tétéleiben megvizsgáltuk és azt, valamint annak összes bizonylatait teljesen rendben találtuk, ugyiszintén a pénzkészletet is.

Kelt mint fent. Andreánszky Antal s. k., Dövényi Károly s. k., Heyduc Gyula s. k.

5. A számvizsgáló bizottság jelentése.

Titkár felolvassa mind a zárszámadásra, mind pedig a vagyonmérlegre vonatkozó számvizsgáló-bizottsági jelentést:

Tekintetes közgyűlés! A tekintetes közgyűléstől nyert megbízásunkból folyólag a mai nappal vizsgálat alá vettük az „Országos Állatvédő Egyesület“ 1908. évi zárszámadásait és ezeket minden tekintetben rendben lévőnek találtuk. Az elénk terjesztett vagyoni és pénzforgalmi mérlegek adatai a naplókkal egyeztek a segédkönyvekből merített adatokkal is. A bevételi és kiadási tételek teljes rendben okmányolva voltak, ugyiszintén a kimutatott pénzkészletek hiány nélkül megvannak, amiért is ebből folyólag, midőn tanuságot tennénk arról, hogy a pénztáros minden kötelességének eleget tett, egyszersmind kérjük a tekintetes közgyűlést, hogy az elnökségnek és a pénztárosnak a szokásos felmentvényt megadni sziveskedjék. Budapest, 1908. december 31. Andreánszky Antal s. k., Dövényi Károly s. k., Heyduc Gyula s. k.

A közgyűlés a felmentvényt megadja.

6. Pénztáros bemutatja az O. Á. V. E. 1909. évi költségelirányzatát:

Az Országos Állatvédő Egyesület 1909. évi költségelirányzata.

Bevétel. Egyenleg múlt évről 515 kor. 22 fill. Tagdíj 4800 kor. Budapest székesfőváros segélye (Rökk Szilárd-féle kamat) 4429 kor. Kamatok, törzsvagyton, folyópenz, Andrassy Franciska grófnő, Szeiff Berta, Werther Alvin, Elpis Melena, Keller Lajos után 1800 kor. Ajándékok 200 kor. Állatvédőház bevételei 1700 kor. Mentőkocsi bevételei 100 kor. Kiadványok után: Gyermeknapár 110.000 példány 10.000 kor. „Állatvédelem“ előfizetése a szövetség részéről és másoktól 3200 kor. Más állatvédelmi irodalom 100 kor., összesen 13.300 kor. Összes bevétel: 26.844 kor. 22 f.

Kiadás. Kezelési díjak: Titkár-jegyző-pénztáros fizetése, pénzbeszedés, nyomtatványok, irodaszerek, apró kiadások, portó 2000 kor. Állatvédőház fenntartása, befoglalva a székház költségei is 3500 kor. Gyakorlati állatvédelem: Felügyelői szolgálat, ilyennek fizetése, mentőkocsi költségei 1400 kor. Jutalomdíjak: Rendőrök, mező-erdőőröknek és polgári személyeknek 1000 kor. Kiadványok: Gyermeknapár 110.000 példány 10,500 kor. „Eötvös-alap“ részvétel 1500 kor. Állatvédelem közlönyünk 4500 kor. Madarak és Fák Napja II. 800 kor. Egyéb kiadványok 500 kor. Összesen 17.800 kor. Vidéki egyesületek szervezése 400 K. Előre nem látható kiadások 744 kor. 22 fill. Összes kiadás: 26.844 kor. 22 fill.

Budapest, 1909. január 1. Grimm Gusztáv s. k. ügyv. alelnök, Máday Izidor s. k. ny. min. tanácsos, elnök, Hänsler Károly s. k. pénztáros.

A közgyűlés a költségvetést egész terjedelmében elfogadja.

7. Az Országos Állatvédő Egyesületbe husz választmányi tag és számvizsgáló-bizottság választása.

Elnök indítványára, a sor szerint kilépő választmányi tagok a folyó év végéig való mandátummal újból megválasztatnak.

Számvizsgáló bizottsági tagokul közfelkiáltással újra megválasztatnak: Andreánszky Antal, Dövényi Károly, Heyduc Gyula.

8. A Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott új tagok felvétele.

A múlt évi május 3-ikán tartott első szövetségi nagygyűlés óta a szövetséghez időrendben a következő egyesületek csatlakoztak:

A Pozsonyi Állat- és Madárvédő-Egyesület, a Celldömölk és Vidéke Állatvédő-Egyesület, a Petrosényi Állatvédő-Egyesület, a Vasvári Állatvédő-Egyesület, az Aradi Állatvédő-Egyesület, a Nagybányai Állatvédő-Egyesület, a Nagyvárad Állat-(madár-)védő-Egyesület és a Körömendy Állat-(madár-)védő-Egyesület.

A nevezett egyesületeket a nagygyűlés a szövetségi egyesületek sorába felveszi.

9. Az Országos Állatvédő Egyesület módosított alapszabályainak nyomán szükséges intézkedések előkészítése.

Elnök előadja, hogy az O. Á. V. E. módosított

alapszabályai folyó évi február hó 10-ikén hagyattak jóvá a belügyi miniszterium által. Ez alapszabályok a 28. §. értelmében, a jóváhagyást követő év első napjával, tehát 1910 január 1-én lépnek életbe.

Erre való tekintettel indítványozom, hogy az O. Á. V. E. a módosított alapszabályok értelmében szükséges új választások és egyéb intézkedések érdekében folyó évi december hóban egy rendkívüli közgyűlést tartson.

A közgyűlés ez indítványt elfogadja.

10. A M. Á. V. E. Sz. alapszabályainak nyomán szükséges intézkedések.

Elnök: A szövetség alapszabályaiban az életbelépés idejére nézve semminemű kikötés sem foglaltatvány, azok végrehajtása iránt az intézkedés már ezúttal megteendő.

A 6. §. értelmében a szövetség végrehajtó bizottsága, nem mint eredetileg tervezve volt, az O. Á. V. E. választmányában központosul, hanem külön alakítandó meg.

A végrehajtóbizottságba az O. Á. V. E. 10, a többi egyesületek 1—1 képviselőt választanak.

Hogy eredeti tervezetünket megközelítsük, a külön végrehajtó bizottság intézményének nehézkes voltát úgy véljük megoldandónak, hogy a mai köz- és nagygyűlés mondja ki, hogy az O. Á. V. E. választmánya és a M. Á. V. E. Sz. végrehajtó bizottsága egy időben és együttesen tartsák üléseiket.

A gyűlés az indítvány értelmében határoz.

Elnök: Az alapszabályok szerint a szövetségi egyesületeket a nagygyűlésen 2—2, a végrehajtó bizottságban azonban csak 1—1 szavazat illeti meg.

Méltóztassanak azt oly módon megoldani, hogy a 6. §. értelmében a közgyűlésen választott 2 kiküldött közül vagy az egyik, vagy a másik, akit a választmány kijelöl, vegyen részt a végrehajtó bizottság ülésén.

A köz- és nagygyűlés ez értelemben határoz.

Elnök: Az O. Á. V. E. által a szervezetet végrehajtó bizottságába kiküldendő 10 tag megválasztása intézkedést igényel.

Az O. Á. V. E. elnöksége részéről a következő 10 tag megválasztása hozatik javaslatba: K. Nagy Sándor, Nagy Jenő, Gróder Kornél, dr. Fromm Géza, Ormay Sándor, Éless László, Gross Ferenc, Habermann Géza, br. Pongrácz Vince, K. Virágh Andor.

A közgyűlés a nevezetteket egyhangulag közfelkiáltással megválasztja a M. Á. V. E. Sz. végrehajtó bizottságának tagjaivá.

Elnök: A 21. §. értelmében a szövetség elnökének helyettesül külön alelnök választandó.

A 22. §. értelmében a szövetség számára külön titkár is választandó.

Indítványozom, hogy a Szövetség alelnökévé Chernel István az O. Á. V. E. alelnöke,

a Szövetség titkárává Monostori Károly az O. Á. V. E. titkára választassék meg.

A gyűlés Chernel Istvánt a M. Á. V. E. Sz. alelnökévé és Monostori Károlyt a M. Á. V. E. Sz. titkárává közfelkiáltással egyhangulag megválasztja.

Elnök: Indítvány nem lévén bejelentve, a napirend ki van merítve.

Kérem dr. Kováts titkár urat előadásának megtartására.

Dr. Kováts Lajos megtartja előadását, melyet a gyűlés érdeklődéssel hallgat meg és éljenzéssel ad ki-
fejezést tetszésének.

Elnök a gyűlés nevében is köszönetét fejezi ki előadónak a szép előadásért, mely a gyűlésnek nagy érdekességet szerzett.

Elnök végre köszönetet mond az OMGE-nek a diszterem szives átengedéséért.

* * *

Ezek után a tárgysorozat tárgyalatván, elnök a közgyűlést bezárja.

Kelt mint fent.

Hänsler Károly s. k. (P. H.) marosi Máday Izidor s. k.

Hitelesítjük:

K. Nagy Sándor s. k.
Selymessy Ferenc s. k.

Csörgey Titusz s. k.
Szokoly Tamás s. k.

Néhány adat az ebtartáshoz és eb gondozáshoz.

II.

2. Gondozás.

Azok után, amiket a táplálásról szólva elmondtam („Állatvédelem“ 5. szám), a következőkre szorítkozhatom e tekintetben:

a) *Fésülés, kefézés.* E műveleteket hében-hóban érdemes volna akár miféle eben is végrehajtani, de okvetlenül értékesebb kutyákon és luxusebeken általában. A hosszuszőrű ebek szőrszála könnyen összecsapódnak, szennyel hamar eltelnek s általmára vannak a bőr működésének, az állat egészségi állapotának. Az elszennyesedés rövidszőrű ebeken is hamar beáll s még a legtisztább környezet se védi egészen a kutyát a bemozolódástól. Egy erősebb csont- vagy ércfésű s egy nem túlélés kefe, továbbá egy szőrlesimitő szőrkesztyű a felszereléshez kell, hogy tartozzék s azokat időnkint használatba is kell venni, részint a szenny eltávolítására, részint azért, hogy élőködők tanyát ne üthessenek a bőrön, de azért is, hogy a bőr életműködése fentartassék s végre, hogy a kutya külső megjelenésében evvel is tetszetősebb legyen.

b) *A mosás, fürösztés* egy másik módja az ebek tisztántartásának s hogy miben áll, nem szükséges magyaráznom. Annyit mégis hangsúlyozok, hogy edényben mosásra langyos, lágy vizet szappan használatával legjobb igénybe venni. Ha a víz kemény volna, ami nem mos jól, kevés mosószóddával lágyítható. Érzékeny bőrű, elkényeztetett ebek mosására közönséges erős szappan helyett enyhe toilleteszappan-hulladékot lehet használni.

Okkal-móddal, a szükséghez mérve, élőködőket megtámadó szappanféléket is használhatunk, melyek

kutyamosó-szappan — élősdi-ellenes szappan — néven kaphatók. Meleg fürdők után hideg permetének tenni ki a kutyát szokásos s nem is ártalmas és egyenesen ajánlatos testének csutakolással, letörléssel való szárítása ily fürdetés után.

Nyári időn a szabad vízben, lehetőleg usztatással kapcsolatos fürdetés is igen jótékony az ebre, kivéven holmi apró, elbecézettett ölebeket, melyek sokkal gyámoltalanabbak és kényesebbek szoktak lenni, semhogy ezt a procedurát baj nélkül kiállhassák.

c) *A nyírás*, ahhoz alkalmas és kereskedésekben kapható kutyanyíró-ollóval vagy géppel oly ebeken szokott végrehajtani, amelyeknél nem fektetnek súlyt a fajtát jellegző szép, hosszú, tömött szőrzetre vagy amelynek nyírással valami formát (például mint a pudlínál oroszlánszerűséget) kívánnak kölcsönözni. Nyírni kell aztán oly ebet már okvetlenül, amely valami súlyosabb bőrbajban szenved, hogy könnyebben, biztosabban lehessen gyógykezelné.

d) *Felöltöztetni* az ebet teljesen vagy félig záró takaróba, kabátba, kivált télen szokás, hogy a hideg ellen védelmet nyújtson az öltözék s erre leginkább rászorult a kopasz vagy nagyon gyér szőrzetű eb vagy a szobában elkényesedett kutya. A legdiszesebb öltözék is csak csufítja az ebet, legjobb volna hát az öltöztetési szokással felhagyni s azt csak igazi szükség esetén venni fel a gondozás teendői közé.

e) *A kellő jártatás, mozgatás* végre az, ami még az eb gondozás teendői közé tartozik. Látjuk, hogy a szabadban éppen nem vagy keveset mozgó kutyák elkényesednek, elhájásodnak, elbetegesednek; ez intőjelül kellene hogy szolgáljon arra, hogy névszerint a szoba- és láncos-ebet naponta egyszer-kétszer bocsássuk szabadon, hogy valami biztos helyen jól kifutkossassa, kihancurozhassa vagy legalább is pórázon vezetve, jól kijárhassa magát. Étvágya, vérkeringése, lélegzése, egész kedélye csak javul ezáltal. Még az ölebre se elég, ha ölben, karon, kocsin kivisszük, arra is előnyösen hat a lábain való szabad mozgás.

3. Adás-vevés, szállítás.

Tudjuk, hogy az ebnek is sokszor gazdát kell cserélnie, akár ajándék- vagy csereképen, akár pénzért s ekkor elszállítás alá esik. Az adás-vevés történhetik következőképen:

a) *Otthon a portán*, tenyészetben, kennelben, amikor eladó és vevő versenytárs nélkül egyezik meg. Ez, éppen emiatt, előnyös formája az adás-vevésnek s hazánkban ez a leguálasabb. De, hogy valaki ebét levélelileg, méginkább személyesen felkeressen valamely ebtenyésztőt, ebárust, ahhoz bizonyos foku hírnév, megbízhatóság kell. Erre törekedjék is az eladni szándékozó s persze kellő hirdetésektől se riadjon vissza, de aztán becsülettel állja helyét az ígéretekben, mert különben rossz hire fut s ebei a nyakán maradnak. Másik formája az adás-vevésnek

b) *az ebvásáron* történő. Igazi ebvásárt hazánkban sehol se tartanak, kis méretben azonban egyéb állatok vagy tárgyak között kutyákat is kínálnak itt-ott, például Budapesten is. Helyi vásárra ebet odaállítani

talán kifizetheti magát, azonban hosszabb utra kelni vele rendszerint nem érdemes, mert az ebre piacon reflektáló vevőközönség mindenfelé vajmi kicsi. Ha rendeztetnék az ily állatvásár, úgy mint más állaté, talán érdemessé válnék az eladó ebekkel ott a jó siker reményével megjelenni, addig azonban a portán, tenyészetben való eladásra, onnan való rendelésre vagyunk utalva.

A szállítás tekintetében két út van, t. i. szállítatunk ebet lábon és járművön és szállíthatunk hajón, vasuton.

c) *A lábon, járműven szállítás* mikéntje önként érthető ugyan, de nem fölösleges annyit megjegyez-nem, hogy legjobb a nyakörvbe akasztott pórázon vezetni a lábon szállított ebet s ha több az, úgy egymás mellé kell fűzni őket. Ha ebzárlat ideje van, úgy szájkosarat is kell az ebre adnunk, hideg időben, hosszú uton a kényesebb kutyát fel is kell öltöztetni.

Hasonló felszereléssel tesszük járműre is az ebet a bakra, saroglyába, esetleg az ülés elé, ahol mi helyet foglalunk s meg is kötjük. Közönségesebb, fáradalmat jobban tűrő kutyát a jármű után kötve, lábon is szállíthatjuk, feltevéen, hogy csak lépésben vagy lassan kocogva haladunk a lovakkal. Mikor a fogattal utközben megállunk, az ebet leugratjuk, hogy kiürítesse magát. Több eb együttes szállítására rácsos zárt ketrec vehető igénybe, mely esetben az állatot lekötni és szájkosárral ellátni fölösleges. Hosszabb uton, ha a lovak isznak, itassuk meg az ebet is s tegyük ezt meg akkor is, ha pórázon vezetve szállítjuk a kutyát.

d) *A vasuton, hajón*, ha a harmadik osztályon megyünk s a bennülőknek nincs ellene kifogásuk, magunkkal vihetjük az ebet; második és első osztályon ez általában tilos.

Rendelkezésre áll különben ebszállító rekesz is, melybe a kutya fuvarköltség ellenében elhelyezhető. Ily rekesz, sajnos, nincs minden vonaton s ha van is, bizony jóval primitívebb, hogysem például abba értékesebb vadászebünket elhelyezni mernők; okosabb tehát saját ketrecünkbe helyezve gyorsárúképen vagy személypodgyásképen feladni.

Apró ölebet kellő kosárban vagy deszkarács rekeszben, úgy mint holmi madarat a kalickában, kézi podgyásképen a kocsiban magunkkal vihetünk.

Ha kiséret nélkül gyorsárúképen adunk fel ebet, megfelelő ketrecbe kell azt zárnunk.

Egy napi járást, ha betevésnél jól etettünk, a kutya etetés nélkül jól elvisel, itatni azonban — különösen melegben — célszerű utközben is.

A ketrecre a cimen kívül oda kell írni, hogy: „Élő állat“.

Ha ily szállított eb a rendeltetési helyre megérkezik, kibocsátjuk a ketrecből s félórai békén hagyás után mérsékelten megetetjük és vízzel is megkináljuk, aztán letisztogatjuk, a ketrecet kitakarítjuk és nem árt, ha fertőtlenítjük is s csak aztán tesszük el további használatra.

Kynophyl.

Sok ilyen nőt hazánknak.

„Mesebeszéd! — Történhetett is az valaha!“ —

Igy kezdé valamelyik szép elbeszélését, ha nem csalódom, az isaszegi ütközet leírását, koszorunk Jókai.

Én is így kezdem, mert meghibbant erkölcsű korunkban egyenesen meseszámba veheti a jámbor olvasó, hogy megtörténhetett az, amit jelzendő vagyok.

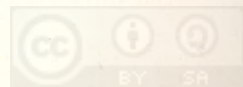
Minálunk tudvalevőleg javában divat még mindig (ami pedig több művelt államban már nem divat), kivált nevesebb fürdőhelyeinken és nyaralótelepeinken a galamblovészetnek versenyképen való üzése.

Van egy női szentről elnevezett paradicsomunk, ahol vaddisznók, medvék, oroszlánok s egyéb vad bestiák leterítésére se gyáva híres lövők, vadászok abban lelik gyönyörüket, hogy levágottfarku, tehetetlen galambok százaire és ezreire lövöldöznek puszta mulatságból, ügyességüknek puszta fitogtatásával, holott a lövésben való jártasságukat, halálosan biztos fogásu kezüket és látó szemüket s azt, hogy szívük, bátorságuk helyén van, imitált galambokra — vagy mint Buffalo Bill — feldobott tojásokra való lövéssel is tökéletesen dokumentálnák.

Van, mondom, egy magyar női szentről elnevezett paradicsomunk, ahol efféle kedvtelések folynak. A fáma azt mondja (mesebeszéd: történhetett is az a mi korunkban!), hogy e paradicsomban volt egy Éva, aki szüzi ártatlanságában, — szívének nagy voltában, versenyek végeztével titokban nekiment a lövőtér korlátjain kívül eső terület bokrainak s összeszedte a sánta, béna áldozati galambokat és felcsapott azok kirurgusául: ott kötözgette, ápolgatta, gyógyítottatta e szerencsétleneket a lakásuk padlásán, rejtve, titokban, nehogy valaki megtudja és . . . és — kinevesse. — Hát ne vessük ki e nagy szívü teremtést, de ne feledjük, hogy ha az Alkotás több ily „asszony-néppel“ áldotta volna meg társadalmunkat, mint tényleg megáldotta, nem látnók azt, hogy nőink is „gyönyörűségüket“ lelik a galamblovészetben — mi több, abban tevékeny részt is vesznek! — De mese ez! — Történhetett is az valaha Magyarországon, hogy az istenadta kurta-szoknyás polgárleányka, uraságoctól levetett, akarám mondani, *lelőtt*, megsebzett boldogtalan galambokat felszedegessen, titokban kurálgasson, etetgessen, aggódó gonddal ápolgasson! Boldog Isten, minő emberséges emberekké neveli majd ez Éva gyermekeit. — De mese ez! — Mese. — Denaturált borszeszbe és muzeumba vele — — nem pedig ide, e helyre.

Hát a mi nemesszívü uralkodónk, első Ferencz József ő felsége is, igen különösnek tartja, mert igazi nemes vadászember, hogy valakinek kedve telhetik ártatlan galambok lödözésében. — De ti, galambokra lödözők, ám folytassátok. — *Az lenne a nagy baj a mi ezeresztendőös nemzetünkre, ha megsebzett galambot összeszedegető és ápolgató nőink már nem volnának.* De vannak! — Dicséret, dicsőség nekik!

Monostori Károly.

Jelentések a „Madarak és Fák Napja” megünnepléséről.

Az idén tartott ünnepélyek nagy számára és lapunk szűk keretére való tekintettel, csak igen röviden emlékezhetünk meg a beérkezett jelentések egy részéről, élénken sajnáljuk, hogy e szép ünnepélyek lefolyásáról nincs módunkban bővebben megemlékezni és a jelentést tevők szives elnézését kérjük.

Pozsonyban, az áll. tanítónőképző intézetben, ez intézet derék igazgatónője Wollmann Elma ezuttal már másodizben tartotta meg e kedves iskolai ünnepet május hó 15-én. A nagy és előkelő közönség soraiban megjelentek Alice kir. hercegnő és Albrecht kir. herceg, gróf Pálffy János és dr. Mészáros János kíséretében, Zandt Ödön pápai prelátus, Végh Ferenc pápai kamarás, a Maldeghem és Pongrácz grófi családok gyermekei, Pirchala Imre tankerületi főigazgató stb. Az ünnepélyt az intézet két karéneke (Brambach J.: a) Erdőben és b) A fülemléhez) vezette be. Azután Armbrusztter Ella IV. éves tanítónőjelölt minta-tanitást tartott a madarokról és fákról. Utána Zsarnovitzky Emilia II. éves képzőintézeti növendék zongorán előadta: Daquin: Le Coucou és Grig Vöglein-ját. Majd a „Madármese” című színjáték került sorra, melynek szövegét Strém Ilona, zenéjét pedig Héderváry Ibolya IV. éves tanítónőjelöltek szerezték. Az ünnepélyt Wollmann Elma igazgatónő beszéde zárta be. A kir. hercegi vendégek köszönetet mondtak az igazgatónőnek azon ritka élvezetért, melyben az ünnep őket részesítette.

A **nyiregyházi** ág. h. ev. elemi iskola május hó 13-án tartotta az ünnepélyt, számos szülő, tanférfit és tanügybarát jelenlétében. Megjelent ott Balla Jenő városi tanácsos, egyházfelügyelő családjával, dr. Prock iskolaszéki elnök, dr. Widt tanfelügyelő, dr. Pröhle és dr. Victorisz főg. tanárok s más előkelőségek. A madarak és fákra vonatkozó szavaltok, énekek után faültetés is volt, sőt játékok, táncok is. A résztvevő közönség nagy gyönyörűséggel szemlélte mindezt.

Az **ujpesti állami leányiskola** Wályán Illésné tanítónő rendezésével a Szunyogszigeten ünnepelt hasonló szép sikerrel.

Deákin (Pozsony m.) Wargha Samu dr. iskolagazgató 22 pontból álló programmal rendezte az összes róm. kath. tanulók részvétele mellett a jól sikerült ünnepélyt, melyen a helybeli és vidéki intelligencia is megjelent.

Olasz községben Kram János tanító rendezett jól sikerült ünnepélyt, melyen a lelkész, a szülők s községi előljárók is jelen voltak.

Handlova községben hasonló élénk részvétel mellett Mayer János tanító rendezett ünnepélyt, egyben a madárvédő ligába tartozó 223 gyermeknek kiosztva az iskolaszéki költségén beszerzett liga-jelvényeket. (Igen jó gondolat ez, érdemes az utánzásra.)

A **Barossházi** r. kath. elemi népiskolában Keresztes Gyula tanító, a helyi előkelőség és az izr. elemi iskola tanulóinak jelenlétében faültetéssel kapcsolatban általános tetszést aratottan rendezte az ünnepélyt.

Gálszécsen Andor Pál igazgató, az állami elemi iskolában 35 pontu program szerint ünnepelte a napot. Alkalmi beszédet a 6 osztályu iskolában Pribékné igazg. tanítónő, záró beszédet pedig dr. Novák J. gondnok mondott.

Sárisápon az iskolai gondnokság s a községi előljáróság jelenlétében, faültetéssel kapcsolatban Gábanitz József állami tanító rendezte a 30 programmszámból álló ünnepélyt, maga is beszédet tartván a madarak, fák jelentőségéről.

Az **esztergomi** izraelita hitközség népiskolájának igazgatója Geiger Miksa, a szülők és iskolaszéki tagok jelenlétében szintén csemete-ültetéssel kapcsolatosan rendezte a jól sikerült ünnepélyt.

Rogendorfbán Blum János tanító madáretető-készülékek felállításával kapcsolatosan rendezte az ünnepélyt s a tanulókat egyben a madárvédő ligába sorozta.

Óbáston a róm. kath. népiskola tanítói, élükön Skuerna Leopoldinával, 15 pontból álló program szerint rendezték az ünnepélyt. Említésre méltó a programnak következő része:

A madarak deputációja Darányi Ignác miniszternél:

1. A kérés	Előadja: Pál Gábor VI. oszt. tan.
2. A pintyökék vezetője	Szavalja: Medve Margit IV. oszt. tan.
3. A tengelicék helyett	Szaval: Medve Borbála III. oszt. tan.
4. A csizék nevében	Szaval: Tóth Géza II. oszt. tan.
5. A kenderikék bandáját	Vezeti: Tóth Juliska III. oszt. tan.
6. A cinegék helyett	Szaval: Vég Franciska III. oszt. tan.
7. A harkályok vezetője	Szavalja: Adám Róza VI. oszt. tan.
8. A miniszter választás	Mondja: Tóth Gyula V. oszt. tan.

(Ehhez a szöveget az „Állatvédelem” májusi számában ismertetett költemény Vaday Józseftől szolgáltatta.)

Szombathelyen a II. ker. közs. iskolánál „A madarak és fák napja” máj. 27-én tartott meg szép ünnepély keretében az érdeklődő szülők jelenlétében. Dél-előtt az iskola udvarán a Hymnusz eléneklése után imát mondott: Horváth Péter tanító, ezután a növendékek szavaltatai és éneke következett s az „ünnepi beszédet” özv. Mertenné Horváth Ilona tanítónő mondta s ugyancsak ő megalakította az O. I. M. Ligát, melynek tagjai sorába belépett közel 1000 iskolás gyermek és kiosztatott 700 jelvény s az igazgató Kreutz Ede záróbeszéde után az ünnepély véget ért. Délután pedig kirándulás volt az erdőbe, hol Deák István tartott előadást a fákról és alkalmi versek és énekek elmondása után a kis növendéksereg 7 óra után lelkes hangulatban és a nyert oktatásokat szívökbe vésvé, zászló alatt ismét az iskoláig vonult s hazafelé indult.

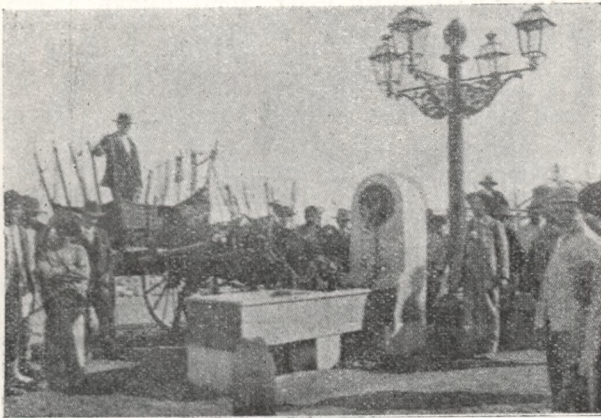
A **pozsonyi áll. polg. fiúiskolában** május 28-án Seidl Sándor, a fiúiskola agilis természetrajz-tanára rendezett ünnepélyt, amely a madaraknak és fáknak volt szentelve s amelynek emléke sokáig fog élni a fiúk lelkében. A buzgó tanár úgy állította össze az ünnepély programját, hogy annak minden egyes pontja előmozdította a célt: érdeklődést, szeretetet kelteni a madarak és növények iránt. Ezt a célt szolgálták az énekkar által előadott néhány énekszám, Seidl Sándor megnyitó beszéde s a tanulók szavaltatai. A megnyitó beszéd alaptétele: *tiszteljük a természet alkotásai-*

nak az élethez való jogát s ha szükséges, meg is kell azt védelmeznünk. A szónok közvetlenséggel, meggyőzően adta elő mondani valóját, amire csak az képes, akinek a lelkében a természetnek igen nagy szeretete él. Erről tanuskodnak különben azok a rajzok is, amelyeket a madarokról irt s amelyeket az egyes madárfajokat képviselő fiuk szavaltak el. Sajnos, a tervezett kirándulást az eső elmosta s az ünnepély színtere a szabad természet helyett a tornaterem volt. Ezen az ünnepélyen felkeltett érzelmek és gondolatok bizonyosan sok csicsérgő madárkának, fiatal fácskának, virágnak életét fogják megmenteni.

Esztergomban kedves ünnepséget tartott kedd délelőtt 1/29 órakor a Deák Ferenc-utcai elemi iskola vezetősége a primás-kertben. Ez alkalommal ünnepelte a tanulóifjuság a fák és madarak napját. Az elemi iskolás fiu- és leánynövendékek katonás rendben, zászlódiszben vonultak a városon keresztül a primás-kertbe a 8 órakor hallgatott ünnepi Istentisztelet után. A kertben már a vendégek sokasága várta a növendékeket. Ott láttuk Vimmer Imre iskolaszéki elnököt, dr. Fehér Gyula praelátus kanonok, isk.-széki h. elnököt, dr. Földvály István, Marosi József, Mátéffy Viktor, Butsy János iskolaszéki tagokat stbit. Az ünnepélyen a növendékek szebbnél-szebb szavalatokkal, az intézeti énekkar pedig jól betanult dalokkal gyönyörködtette a jelenvolt vendégeket. Az ünnepi beszédet Szoleczky János tanító mondotta, aki egy nagyobb beszédben ismertette a nap jelentőségét, buzdítólag hatva a növendékekre. A sikerült ünnepség a jelenvoltakra kellemes benyomást tett s fél 11 órakor ért véget.

Állatvédelem Malagában.

Az állatvédelem a világ minden részében tért foglalt. Spanyolországban a nép jellege és az égalj

A malagai állatvédő egyesület által felállított első itató-vályu.

által befolyásolt hevessége vagy nyeresesége nem kedvezett az állatvédelemnek.

Cadixban alapított az első állatvédő egyesület 1872-ben, ezt követték ilyen egyletek Sevillában és

Madridban stb. Valamennyi csakhamar megszűnt működni és a bikaviadalok hazájában ma már csak a Barcelonában 1883-ban alapított egyesület áll fenn.

Ellenben Malagában, a spanyolgyarmatban 1897-ben alakult egyesület élénk tevékenységet fejt ki, persze a mindentűt az állatvédelemért áldozatra kész angol és amerikai állatbarátok pénzének segítségével. A malagai

Malagai nyilvános kut, mely állatok itatására van átalakítva.

á. v. e., mely egyesület tagjainak száma 680, az ottani tropikus égjlatot tekintve, első feladatának tartotta, hogy az állatok számára minél több itató alkalmatosságot teremtsen.

Képeinkben bemutatjuk a malagai á. v. e. által a vasuti pályaudvar közelében állított első itatóvályut és a nyilvános kutaknak állatok itatására alkalmas átalakítását, melyet a malagai hatóság az á. v. e. kezdeményezésére engedett meg. —d—

A Madarak és Fák napja.

Ez a szép és poétikus intézmény, melynek meghonosításával Európa valamennyi államát megelőztük, alkalmat szolgáltatott a „Pesti Hirlap“ Sz. Z. munkatársának, hogy a nevezett lap f. é. május 25-iki számában egy méltatlan támadást intézzen a magyar néptanítók ellen.

Hogy miben állt a támadás, az kitünik az Országos Állatvédő Egyesület elnökének, a lap szerkesztőjéhez, május 26-án intézett alábbi leveléből:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Becses lapjának tegnapi számában „A Madarak napjához“ cím alatt egy közlemény jelent meg Sz. Z. tollából, mely erről az iskolai ünnepről szólván, azt az ujságokban közölt programok alapján olyannak tünteti fel, mely nem a természet megismerésének és megszeretésének propagandáját szolgálja, hanem „mese-kultuszt és helytelen képzeteket terjesztene a természetről.“

Sz. Z. ur szellemes felszólalásaiban mindeddig nem nélkülöztem az igazságosságot sem és azért most, midőn méltatlanul bánik el a Fák és Madarak napjának ünneplőivel, igazságérzetéhez appellálok és kérem, hogy méltassa figyelmére jelen soraimat, melyekkel reflektálni kívánok az emelt vádakra.

Az Országos Állatvédő Egyesület, melynek előter-

jesztése alapján gróf Apponyi Albert miniszter 1906-ban a „Madarak és Fák napja“-nak ünnepléséről szóló emlékeztetőt kiadta, kötelességet vállalt aziránt, hogy a néptanítókat utmutatásokkal fogja ellátni arra nézve, hogy a szépjelentőségű intézmény végrehajtása tekintetében, annak célját biztosító módon járjanak el.

Az egyesület eme kötelezettségénél fogva folytonos érintkezésben van a népiskolák tanítószolgálatával és szeretetteljes figyelemmel kíséri a „Madarak és Fák napja“-nak ünneplését országszerte.

Az egyesület említett kötelezettségének oly módon felelt meg, hogy a nap miként ünneplésének módjára nézve utmutatást nyújtó munkálatokra pályadíjat tűzött ki és az öt legjobb pályamunkát egy füzetben egyesítve, díj nélkül és portómentesen küldte szét a tanítóknak.

Eddigélé több mint 4000 tanítót látott el az egyesület utmutatással és hogy ezek az utmutatások nem terjesztenek helytelen irányt, arról „Miként ünnepeljük a Madarak és Fák napját“ című, immár második kiadásban megjelent és mellékelt kiadványunk tanuszkodik.

A néptanítókkal való érintkezésünk állandó összeköttetésben tart bennünket a néptanítóknak Benedek Elek által kiváló gonddal szerkesztett, tartalomban gazdag, szellemében nemes közlönyével a „Néptanítók Lapja“-val, melynek számos és jeles munkatársa ugyszólván mind a néptanítók köréből kerülnek ki és melynek az ország valamennyi néptanítója olvasója.

Ennek a lapnak irányából és szelleméből következtetve, kötelességemnek tartom védelembe venni népiskoláinkat ama súlyos vád ellen, hogy „legtöbb iskoláinkban most haladásellenes szellem uralkodik“.

Lehet, hogy a Madarak és Fák napjáról világót látott programok egyike-másika okot szolgáltathatott arra, hogy Sz. Z. ur azokat kifogásolja, de meggyőződésem az, hogy ha utmutatásaink, melyek kiadását újabb pályázatok kiírásával is állandóan folytatni fogjuk, idővel minden néptanító kezében lesznek, a Madarak és Fák napjának ünneplése kizárólag azt a szép célt fogja szolgálni, melyet az intézményről kiadott rendelet kijelöl, t. i., hogy megszerettesse a gyermekekkel a fát, a bokrot, és gyökeret verjen a gyermekek szívében és értelmében a madarak védelme. — Kitünő tisztelettel maradtam Máday Izidor ny. miniszteri tanácsos, az Országos Állatvédő Egyesület elnöke.

A „Pesti Hirlap“ e levelet közölni nem találta célszerűnek, hanem a június 1-i számában „A mese és az iskola“ cím alatt ugyancsak Sz. Z. kelt sikra a mese kultusz tekintetében hangoztatott vádjai mellett és azokat az Orsz. Állatvédő Egyesület által kiadott „Miként ünnepeljük a madarak és fák napját“ című pályamunkákból kikapott következő két tétellel mondogta igazoltaknak:

„Midőn ősanánk, Éva asszony hallotta, hogy a paradicsomból távoznia kell, megkérte a jó Istent: engedné, hogy csak egyetlenegy virágot vihessen örök emlékül magával. Az Úr megengedte. Leszakított egy harmatos rózsát s azt vitte magával. A paradicsomi rózsza sokáig, évekig virult s illatozott, de végre a föl-

dön, mint mindennek, neki is meg kellett halnia. Azonban a paradicsomi rózsza földde nem válhatott. S midőn elérte a hervadás s fonnyadt szirmai egyenkint hullottak le, ezek estükben szárnyra keltek s madár lett belőlük.“ — A 60. lapon a seregélyt ismertető közleményben: „Minden tolla szép csúcsban, egy fehér pettyel végződik s a madarak azt beszélük, hogy valamikor apró ezüst csengő volt mindeniken. Azonban a seregély nem egyszer sokat bolondozott, nagyon elfáradt és mélyen elaludott. A tolvaj szarka ezt észrevette s a kis ezüst csengőket egytől-egyig lerágta: a fehér petty a helye mindegyiknek.“

Ez idézetekben csak egy parányi jóakarattal is mese-kultusz fel nem fedezhetünk.

Egyik idézet sem akarja a gyermekekkel a mesét elhitetni, hanem a mese csak érdekesség kedvéért szerepel. Az első idézetről a munkában el van mondva, hogy „monda“. A másodikban is meg van mondva, hogy a mesét a „madarak beszélük“, tehát a legkisebb gyermek is tudja, hogy meséről van szó.

Nem vitatkozunk Sz. Z.-vel, csak válaszának végsoraiból idézzük a következőket: „nem igen hiszem, hogy az ily mesék, az ily átváltozások kapcsán a gyermekeket a Darwin-féle leszármazástanra, vagy a Lamarck-féle transformizmusra tanítanák“.

Hát ha *ezeknek* a tanoknak terjesztése az a haladás, melynek a 6—10 éves gyermekek tanítására szánt népiskolák nem hódolnak, akkor nagy megnyugvással vállaljuk Sz. Z. ama vádját, „hogy legtöbb iskolánkban haladásellenes szellem uralkodik“.

Szerkesztő.

A fekete és fenyves rigó.

A soproni állatvédő egyesület felhivta a magyar királyi ornithologiai központ figyelmét is azon panaszkodásra, amelyeket többen a fekete rigó ellen emeltek és közölte azon figyelmeztetést, amelyet az itteni sajtó szives közvetítésével ezen madárra vonatkozólag a közönséghez intézett.

A nevezett központ nagyérdemű igazgatója, Herman Ottó ur, erre a következő sorokat intézte az egyesülethez:

„A több oldalról megvádolt fekete rigó védelmében közzétett nyilatkozatával egyetértek. Legyen szabad ehhez azt is hozzáfűznöm, hogy a fekete rigó a száraz falevelek alatt rejtőző tömérdek káros rovar és csiga elpusztításával egészen speciális, tehát nélkülözhetlen munkát végez és végzi ezt késő ősszel, sőt télen is, amikor rovarvédő madaraink nagy része melegebb égők alatt érvényesítik táplálkozásuk hajtotta hasznukat.“

E haszon mellett eltörpül az a kár, melyet madarunk a ribiszke vagy szőlő megcsipegetésével okozhat.

Az a vád továbbá, mintha a fekete rigó a fülemilékét elüldözné, sőt fiókájukat is megölné, csupán a fekete rigók egyes abnormis hajlamu egyedével szemben állhat meg. Ily egyes példányok viselkedéséből azonban általánosítani nem szabad.

Kétségtelen ugyanis, hogy a fekete rigó az utóbbi

évtizedekben, különösen a városok kertjeiben, jelentékenyen megszorodott, a fülemile pedig egyidejűleg fogyóban van. Ámde e két madárfaj számarányainak ily megváltozását nem a fekete rigó összeférhetlensége okozta, hanem az, hogy e rigó újabban egyre nagyobb számban marad nálunk télire is. S míg egyrészt a madárbarátok jóvoltából téli megélhetése biztosított, másrészt megmenekült a vándorlással járó tömérdek veszedelemtől, közöttük az olaszok hálójától és hurokjaitól.

Fülemiléinket ezzel egyidejűleg nemcsak a vándorlás ezer veszedelme tizedeli, hanem egyre fogynak eredeti fészkelő helyeik, a sűrű aljnövényzetű erdők is. És hiába huzódnak városi kertjeinkbe, hol a fekete rigó is védelmet talál. A földön épült védtelen fülemile-fészkeket a kóbor macskák sorra fosztogatják. Még az is felemlítendő, hogy ahol a diszkertészet és a parkozás egészen modern kezelésbe van fogva, ami a bokoralkak tisztításával a fülemile táplálkozása legfőbb forrásának elvonását jelenti, továbbá még kiadós öntözéssel is jár; mindezek együttvéve a fülemile valószínű kiüldözését jelenti. Itt az észszerűség azt követelné, hogy a megmaradhatós feltételei legalább bizonyos mértékben meghagyassanak.

*

A soproni állatvédő egyesület egyuttal felhívta a m. kir. ornithologiai központ figyelmét arra is, hogy Németországban a fenyves rigó elfogása már meg lett tiltva, hazánkban azonban ezt a vadászati törvény még mindig megengedi. Ahol tudniillik a fenyves rigó elfogása üzvé lesz, ott ki van zárva, hogy ezen rigón kívül számtalan oly hasznos madár ne kerüljön szintén a hurokba, vagy az enyves vesszőkre, amelyeknek elfogását törvényünk tiltja. Ezt bebizonyítják a Németországban gyűjtött statisztikai szomorú adatok. Azért nagyon is sürgősen kívánatos volna, hogy a fenyves rigót legfeljebb lövöldözni szabadjon, ha már nem tartozik a hasznos madarak közé.

Herman Ottó igazgató ur erre vonatkozólag azt közölte, hogy rajta lesz, hogy vadászati és madárvédelmi törvényünknek bizonyos szükséges próbaidő letelével bekövetkező revideálása alkalmával a törvény oltalma a fenyves rigóra is kiterjesztessék. K. M.

Egyesületi hírek.

A Szentgotthárd és Vidéke Állatvédő Egyesület közgyűlése f. évi május 13-án tartatott meg.

Jelen voltak: Fodor Árpád áll. főgimn. tanár al-elnök elnöklete alatt Bagula István, Balog Simon, Bauer József, Benkő Károly, Czigány János, Dingesz Mihály, Ettingshausen Ödön, Friedländer Solon, Horváth József, Huber Miksa, Kiss Elemér dr., Kunsch János, Nádassy Kálmán, Németh Ernő dr., Pável János, Pum Károly, Radákovich Gyula, Rechnitzer Pál, Reischl Gyula, Timár Frigyes, Tóth József, Urweisz József, Varga Gábor dr., Vég Gyula és Wellisch Béla.

1. Az alelnök kegyeletes szavakkal tesz jelentést Káposztácssy Jusztinián elnök elhunytáról és jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Varga Gábor ügyvédet és dr. Kiss Elemér főszolgabíróat kéri fel.

Alelnök jelenti, hogy a titkárjegyző hivatalos elfoglaltsága miatt ő maga írta meg és terjeszti elő az évi jelentést.

2. Az évi jelentésből kiemeljük a következőket: Örömmel jelenthetem, hogy múlt évben taggyűjtés által hatalmasan megszorodtunk, az eddiginél nagyobb és rendszeresebb működést fejtettünk ki járásunkban és eredményesen terjesztettük az eszmét járásunk határain túl is. Testvéregyesületek alakítását kezdeményeztük és ezzel azon feladatok egyikét óhajtottuk megoldani, melyeket az új szövetségi tagság ró reánk. Tagjaink száma a tavalyi 174-ről 269-re emelkedett.

Egyesületünk belső működésének legfőbb része iskoláinkkal van kapcsolatban. Iskoláinknak ismét tanulójegyeket küldtünk. Eddig 11.000 tanulójegyet fogott el. E jegyek aláírásával kötelező ígéretet tesz a tanuló, hogy nem fog állatot kizozni. Sőt ha más teszi, azt is megakadályozza vagy följelenti. Ez megfelel a Ligába lépésnek. (? Szerk.)

300 példány Gyermeknaptárt ingyen küldtünk szét, 100 példányt pedig megvettünk a helybeli r. k. elemi iskolában. Pum Károly igazgató-tanító pénztárosunk szept. 15-én előadást tartott a madár- és állatvédelem iskolai eszközeiről a szombathelyegyházmegyei r. k. tanítóegyesület közgyűlésén.

Legfőbb munkatársaink tanítók voltak. Madárvédelmi adataink összeírása céljából augusztusban kérdőíveket küldtünk szét. A részletes értesítést megküldtük a Magyar Ornithologiai Központnak.

E kimutatás szerint a járásunkban alkalmazott fészkek száma 620, az elfoglaltaké 504 volt. Hasznos madár 345 odvat foglalt el, veréb 159-ben fészkel. Legtöbb volt a cinegefészkek, t. i. 161 és a seregélyfészkek 135. Szép érdemeket szereztek a madárvédelem terén tudtunkkal a következők: Fábry Pál ev. lelkész és Müller Ferenc tanító Vasdobrán, Lukács János vendéglős Zsidán, a lapincsolaszi, magasfoki, felsőszőlőki, senyeházi és ercsényei tanítók, kiknek ez alkalommal is köszönetünket és elismerésünket fejezzük ki.

A múlt télen 11 nagy dúcos etetőházikót és 4 kicsit állítottunk ki. Ezekre naponként rakattuk a madáreleséget.

A káros madarakat Nádassy Kálmán dohánygyári aligazgató, Lukács János zsidai vendéglős, Müller Ferenc vasdobrai és Császár Ede senyeházi tanító lövöldözte. Pénztárosunk 25 K 62 f-t fizetett ki 427 darab tojásért.

A lefolyt évben 50 drb Kühnel-féle odvat osztottunk szét ingyen és 100 darabot rendeltünk meg legújabban. Mindaddig 333 odvat és 50 etetőházikót alkalmaztunk az egyesület költségén. A közönség maga is sokat készít.

Hat följelentést tettünk madárpusztítások és állatkizások miatt.

Évi jelentésünket a helyi lapban és az „Állatvédelem”-ben közöltük, ezenkívül névsorunkkal és az alelnök fölolvásával együtt külön is kiadtuk.

A 2¹/₂ ives szép füzet 400 példányban jelent meg.

A „Madarak és Fák napja“-ról szóló egy ives fölolvastást az O. Á. V. E. költségén 1000 példányban külön is lenyomattuk és a magunk részére is készítettünk 400 példány külön lenyomatot.

Az „Állatvédelem“ című havi szaklap minden tagunknak járt. Ezért egyesületünk 70 fillért fizet minden tagért a 2 K évi rendes tagsági díjból.

A tagok számának megfelelő nagy összeget nem találunk e címen a pénztári jelentésben, mert az 1909. évre még nem fizettük meg a díjakat. A gyanafalvi és a szentgotthárdi takarékpénztár az idén is 20—20 koronát adott.

Az O. Á. V. E.-tel állandó összeköttetésben voltunk. Az O. Á. V. E. nagy áldozatot hoz a hivatalos lap és a Gyermechnaptár kiadásával is, de ezenkívül évenként kiadványait is megküldi egyesületünk tagjai számára ingyen. Az idén 800 példány állatvédő iratot küldött és kezdettől fogva 5260 füzetet kaptunk. Mi is kötelességünknek tartottuk ezekből 250 példányt az egyetelalakitásoknál és 250 példányt a szombathelyegyházmegyei tanítógyűlésen kiosztani. Az O. Á. V. E. viselte az egyesületek alakításánál fölmerült utazási költségeket. Az elnök tehát ezeket az utazásokat az O. Á. V. E. megbízásából és annak képviselőjében is tette. Alelnök a Szövetség 1909. március 13-iki ülésén és ideai nagygyűlésén f. év május hó 9-én jelen volt.

E nagygyűlésen és több vál. ülésen élénk elismerést arattunk a vas megyei járási egyesületek alakításában kifejtett működésünkért.

Mostanig három új járási egyesület működik, u. m. a celdömölki Göttmann Bódog ny. alezredes elnöklelte alatt, a vasvári Barabás István igazgató-tanító elnöklelte alatt és a körmendi Perényi Antal prépost-plébános elnöklelte alatt.

Az alispáni hivatal fölshízlította a főszoigabirákat, hogy segítsék elő a szervezést. És ők a legnagyobb egyszerűséggel fogtak munkához. E helyen is köszönet illeti meg Herbst Géza alispánt és a főszoigabirákat.

Dolgoztunk még azon is sokáig, hogy fészekodugyárt teremtsünk Szentgotthárdon, de mikor már megkezdhetné volna működését, leégett az egész műhely, elpusztult gépeivel együtt. Tíz új nagy etetőházikónkat azonban itthon készítettük.

Összeköttetésben voltunk még a berlini á. v. egyesülettel is, mely rőpiratait is fölajánlotta németajku tagjaink számára.

A jövőben is két irányban kell működnünk. Belső munkákban létre kell hoznunk az egyesület egységes mintatetejét, az egész járásban egyenletesen kiterjesztve. Külső feladatunk pedig közrehatni, hogy a szövetség valódi szerves, élő egységgé fejlődjék és hogy hazánk minden részében tagjai legyenek e szervezetnek.

Varga Gábor dr. ékes szavakkal mond köszönetet az alelnöknek eredményes buzgó működéseért és azért, hogy a titkári teendőket is elvégezte.

3. Pum Károly pénztáros a következő pénztári jelentést mutatja be: *Bevétel:* Pénztári maradvány 1907-ről 690.63, kamat betétek után 1908-ról 29.84, tagságidij 1906—7-ről hátralék 44.—, családtagok után

1908-ról 16.—, csoporttagok után 1908-ról 27.80, alapítótagok után 1908-ról 20.—, rendes tagok után 1908-ról 396.—, adományok 40.— kor. Összesen: 1264 kor. 27 fill. Kiadás: 585 kor. 37 fill. Maradék: 678 kor. 90 fill.

Kiadás: Sürgönyök, portó 11.78, napszámos és küldönc 35.20, másolás, csomagolás, szállítás 9.—, két díszoklevél megiratása 3.—, szövetségi nagygyűlés 50.—, szarka-, karvaly- és varjutojásokért (487 drb. á 6 fillér) 29.22, „Állatvédelem“ című lapra előfizetés (1908-ra az új tagoknak) 73.—, ifj. Kühnel Mártonnak (3 odu és 1 etető) 14.12, Tóth Józsefnek (10 etető házikó) 127.64, 300 drb Gyermechnaptár 30.28, koszoru 30.90, Wellisch Bélának (nyomda, írószerek, bélyegek) 171 kor 23 fill. Összesen: 585 kor. 37 fill.

Megvizsgálattván, számszerűleg helyesnek találtatott oly megjegyzéssel, hogy az 1907. évi hátralék 12.— kor., az 1908. évi hátralék 54.— kor., összesen 66.— kor. azaz hatvanhat korona. *Czigány János, Nádassy Kálmán, Huber Miksa, számvizsgálók.*

Czigány János m. kir. adótárnok számvizsgáló szóval is jelenti, hogy a számvizsgáló bizottság mindent rendben talált.

Erre a közgyűlés a pénztárosnak megadja a fölmentvényt és lankadatlan buzgóságáért, mellyel nemcsak a pénztárosi, hanem egyéb munkákat is elvégezte, az alelnök javaslatára köszönetet szavaz.

4. Az alelnök előterjeszti, hogy a legutóbbi választmányi ülés 60 koronát szavazott meg tíz erdő- és mezőőr és két rendőr megjutalmazására. Jóváhagyólag tudomásul vétetik.

5. Az alelnök jelenti, hogy a boldogult elnök elhunytával megüresedett az elnöki szék, és hogy Vég Gyula m. kir. erdőmérnök nagy hivatalos elfoglaltsága miatt lemondván, titkár-jegyzőt is kell választani. Főlkéri Varga Gábor dr.-t a korelnöki szék elfoglalására.

Varga Gábor dr. lendületes szóvalklatban méltatta az elhunyt elnök értékes egyéniségét és indítványozta, hogy érdemei elismerésül emlékéért jegyzőkönyvben örökítse meg az egyesület. Helyébe pedig mint érdemeinél, képzettségénél, eddigi munkásságánál és jelenlegi állásánál fogva legméltóbbat, Fodor Árpád alelnököt ajánlja.

A közgyűlés az alelnököt egyhangu lelkesedéssel kiáltotta ki elnöknek és az ünnepeit meghatottam mondott köszönetet.

Az új elnök alelnöknek Pum Károlyigazgató tanító ajánlja, aki már hét év óta nemcsak buzgó pénztáros, hanem mindene az egyesületnek. Őt is egyhangu lelkesedéssel kiáltották ki alelnöknek.

Titkárnak Schaffer Emil dr. ügyvédjelöltet választották meg, pénztárosnak pedig Kunsch János m. kir. adóellenőrt.

A számvizsgáló bizottság tagjai ismét Czigány János adótárnok, Huber Miksa munkásbiztosító pénztári elnök és Nádassy Kálmán dohánygyári aligazgató lettek.

A választmányba helyben Vég Gyula és Huttkey László választottak be, (régiek: Kiss Elemér dr.,

Rechnitzer Pál, Reischl Gyula, Sztojka Viktor dr., Urweisz József és Varga Gábor dr.), vidéken pedig Krém György, Lukács János és Stichleutner Károly, (régiek: Baumgartner Ferenc, Martin Antal, Márkus Elemér, Somogyi Antal és Szücs László).

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

HIREK.

Dr. Kováts Lajos Pozsony v. tiszti orvos, az ottani állatvédő egyesületnek érdemdús titkára, az Országos Állatvédő Egyesület és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének május 9-én tartott gyűlése alkalmával, mint azt a közgyűlési jelentés is említi, előadást tartott a „Gyermek és a természet” címen, melyet a közönség feszült érdeklődéssel és ismételt tetszésnyilvánításokkal kísért. Ennek az előadásnak története az volt, hogy eredetileg egy ismert természet-tudósunk vállalkozott arra, hogy a gyűlés alkalmával előadást tart, azonban néhány nappal a gyűlést megelőzőleg tőle nem függő akadályok miatt kénytelen volt szándékától visszalépni. Az O. Á. V. E. elnöksége ekkor, csak néhány nappal a gyűlés előtt felkérte dr. Kováts urat egy előadás tartására, aki az ügy iránt való lelkes szeretete által vezérelve, a rövid idő dacára rögtön kijelentette szíves készségét az előadás tartására, mellyel nemcsak az O. Á. V. E. elnökségét, de az ülés közönségét is meglehálára kötelezte.

Dr. Kováts előadásában igaz lelkesedéssel és közvetlen melegséggel kelt sikra azért az eszméért, melynek érdekében évek óta egy oly csodálatra méltó buzgalommal vezetett akciót fejt ki, t. i. azért, hogy az iskolát eddigi ridegségéből kiszabadítsa, a gyermekeket az örökszép természet körébe vezesse és az iskolákat a természet megszeretésére és megismerésére alkalmas kerttel, állatokkal és növényekkel felszerelje és oly művészi díszel lássa el, mely a gyermekek lelkének nemesítésére további módot nyújtson.

Az O. Á. V. E. elnöksége egy meleghangú iratban mondott köszönetet az értékes előadásért és a tanusított előzékenységért, mely köszönetnek ezuttal is örömmel adunk kifejezést.

Személyi hírek. Az Országos Állatvédő Egyesület elnökét, *Máday Izidor* ny. miniszteri tanácsost és ügyvezető alelnökét *Grimm Gusztávot* a bécsi állatvédő egyesület április hó 29-én tartott közgyűlésében egyhangulag tiszteletbeli tagokul választotta meg. A bécsi egyesület hivatalos lapjában a közgyűlésről szóló jelentésében erről a választásról a következő szavak kíséretében tétetik említés: „Elnök indítványát megokolja azzal, hogy nevezettek éveken át kiváló és sikeres működést folytattak állatbaráti irányban, kimagasló érdemeket szereztek általában az állatvédelem és különösen a madárvédelem körül és ápolták a bécsi egyesülettel való barátságos viszonyt.” Mi ezeket a szavakat azért idézzük, mert az O. Á. V. E. vezetőinek szóló elismerés egyúttal elismerése az O. Á. V. E. működésének és ebből a szempontból is egyesületünk minden tagja elégtétellel vehet róla tudomást.

A madárkedvelő Gráz. Chernel István az O. Á. V. E. elnökéhez intézett magánleveléből idézzük e felette érdekes sorokat: „Grázban valósággal élveztem a madárvédelem terén elért páratlan eredményeket. Nem tulás, hanem a szó való értelmében paradicsomi állapotok vannak itt. A Schlossbergen és Stadtparkban, meg a Hilmer-tó környékén legalább ezer fekete rigó és pinty tanyázik oly bizalmas egyetértésben a közönséggel szemben, hogy aki nem látta ezt a benső viszonyt, hát el sem hiszi. Minden gyeppolton 3–4 fekete rigó üldögél, az utakon a pintyek szaladgálnak s mihelyt megáll vagy leül az ember, seregesen jönnek oda, kérés tekintettel szinte beszédesen várják a falatot egy lépésnyi távolságban. Előrenyújtott kezünkre szállnak, lábunk előtt éppen csak félreugranak, de a legkevésbé félelmet sem tanusítják. Cinegék, verebek is odalátogatnak hozzánk s még a majorságnál is szelidebben követnek vagy fogadják kezünkől a nyújtott eledelt. Énektől zeng az egész környék s olyan kedves, élénk sürgésforgás uralkodik a remek fásítások, virágágak, bokorcsoportozatok körül, hogy az idegen ámulva kérdezi magától: miképen volt lehetséges elérni ezt az eredményt? Pedig a dolognak nyitja egyszerű: évtizedeken át senki sem bántotta ott a madarakat s mindenki gondoskodott jólétükről. A sok nyugalmazott katonatiszt olyan hatalmas védőserege a madárkákknak, mely ellen gonosz indulat nem mer fellobbanni. Ha mégis találkozónék holmi vásott vidéki kölyök, aki csak hessegetni is próbálná a madarakat: rögtön egy egész csomó bot és esernyő emelkednék feje fölé s kegyetlenül bünhödnék rossz szándékáért.

Igaz ugyan, hogy a madárvédelem olyan alakban, mint Grázban gyümölcsözőt, bizonyos tekintetben egyoldalú, mert egyedül az ethikai és esztétikai momentumokkal számolt, de e részben olyan fényes eredményeket mutathat föl, aminőkhöz foghatókat sehol sem találhatunk. Általános szempontból persze szó férhet hozzá, mert hiszen az igazán okszerű madárvédelemnek a gazdaság érdekeivel is számolnia kell. Ámde városi parkokban a gazdasági jelentőség inkább másodrendű s bizonyos az, hogy az a közönség, mely afféle viszonyokat lát nap-nap után, aminők Stíria fővárosában uralkodnak, meleg és igazi barátjává válik a szárnyasoknak s az okszerű madárvédelmet ott is, ahol gazdasági szempontok követelik, lelkesen fogja megvalósítani.

Madártolvaj leleplezése Pozsonyban. Az ottani állatvédő egyesület ritka buzgalom által vezérelt titkáranak, dr. Kováts Lajosnak jelentéséből a következőket idézzük:

„Örömmel jelentem, hogy sikerült egy hírhedt madártolvajt lelepleznünk. Hivatkozással a *fülemile-tolvajokról* tavaly közzétett cikkemre, figyelemmel kísértem ezen egyéneket. Legutóbb megint tudomásomra jutott, hogy egy a károlyfalvi uton lakó Szlávik nevű ember nagyban üzi a fülemilék fogdosását. Azonnal felkerestem őt lakásán s láttam, hogy több kalitkában éneklő madarakat tart fogva. Erről jelentést tettem Kutsera István rendőrfőkapitány urnak, ki megengedte, hogy egy titkos rendőr kíséretében keressem fel Szlavikot és foglaljam le a madarakat. Ezt meg is tettük és nevezett szobá-

jában megtaláltam azt a *híltót*, mellyel Szlavik a fülemléket szokta fogdosni. Ezt is és egy nagy kalitkát több éneklő madárral magunkkal vittük a rendőrségre és a madártolvaj ellen megtettük a feljelentést éneklő madarak fogásáért. Hiteles forrásból még azt is hallottam, hogy Szlavik már évek óta foglalkozik madarak elárulásával és ily módon Pozsonyból már több ezer madarat szállított el Bécsbe madárkereskedőknek. Sőt azt is hallottam, hogy egyes madárfajokat Pozsonyból egészen elűzött, ilyen pl. a *kövirigó* (Steinröthel, Monticoli saxatilis), amely a Várhegy déli sziklás lejtőjén évekként ezelőtt elég gyakran fordult elő Szlavik 3 évvel ezelőtt nekem is szállított éneklő madarakat. Ekkor ugyanis az elmebeteg osztály kertjében egy nagy madárházat akarom létesíteni. Egy ismerősömtől megtudtam, hogy Szlavik 2–3 nap alatt akár 100 madarat is tud szállítani. És tényleg 50 madárra szóló megrendelésemet 2 nap alatt foganatosította. Ekkor ugyanis 50 madarat, különösen fülemléket, papfülemlét, vörösbegyét s hasonló énekes madarakat fogott részemre. Ebben az időben még én is bünrészes voltam. Azonban „*Tempora mutantur*” és én azóta a madárvédő egyesület titkára lettem, ő pedig megmaradt a régi madártolvajnak.

A bécsi állatvédő egyesület április 29-én tartott közgyűléséről megjelent tudósításból a következő érdekesebb adatokat közölhetjük. Állatkinzás dolgában több mint 2000 esetben történt feljelentés. A rendőrség 2654 állatkinzási esetet tárgyalt, 572-vel kevesebbet, mint az előző évben. Az állatmenedékházban a múlt évben 6429 kutya, 1720 macska és egyéb apró állat fordult meg. A kutyák közül 1798-at sikerült állatbarátoknál elhelyezni. Időleges ellátásra adatott az intézetbe 273 állat. A helytartóságtól 1000 drb kutyaadó-bárcát szerzett az egyesület kedvezményes áron és szegénysorsu állattartók között kiosztotta. Az egyesület nagyban iparkodik azon, hogy az igavonó kutyák számát kevesbítse és azokat szamarakkal helyettesítse. Az akcióit leginkább az akadályozza, hogy a szegényebb sorsu ebtartó kofák és élelmiszerszállítók a szamarak számára nem rendelkeznek istállóval. Eddig 500 szamarat helyezett el az egyesület. Három mentőkocsit tart az egyesület, melyeket 495-ször vettek igénybe. Az egyesület által kiosztott naptárak, olvasókönyvek, falitablák és egyéb kisebb nyomtatványok összes száma 45.000. Az egyesület tagjainak száma immár 8000-re emelkedett. Jutalmakban részesült 184 rendőr, az egyesület mentőkocsiinál működő városi tűzoltóság legényei közül 42. Kocsisok és egyéb állatok körül alkalmazott egyén 75.

Az ebadó. A főváros tanácsa felhívja az ebtulajdonosokat, hogy ebeik részére ez év július hó 1-étől 31-ig az illetékes kerületi előjáróságnál védjegyet és igazolványt váltsanak, mert különben az ebtartási szabályrendeletben körülírt eljárást fogják ellenük alkalmazni.

A madarak és az akácfát károsító élősdiek. A napilapok hírei szerint az akácfákat némely vidéken egy veszedelmes élősdie támadta meg. Ez az élősdie az eddigi jelentések szerint Esztergom- és Fehérmegyékben lépett föl nagyobb pusztítással. A hivatalos jelentések be-

számolnak arról, hogy a mindjobban szaporodó éneklő madarak egymagukban a legjobb pusztító a veszedelmes élősdieknek. Egyébként a jelentések szerint a megindított védekezés utját állta a pusztításnak.

IRODALOM.

Gyermeknaptár-pályázat. Az Országos Állatvédő-Egyesület május hó utolsó napjaiban a „Néptanítók Lapja”-ban és a napilapokban a következő pályázatot tette közzé: „*Irodalmi pályázat.* Az Országos Állatvédő-Egyesület abból a célból, hogy a népiskolákban terjesztésre szánt és általa kiadott „Gyermeknaptár” anyagául minél értékesebb dolgozatokat nyerjen, *nyílt pályázatot* hirdet. A naptár számára 100, az idei „Gyermeknaptár”-nak megfelelő nyomtatott sorra terjedő oly közlemények kéretnek, melyek a népiskolai gyermekek értelmi színvonalához illeszkednek, a természet, kiváltképpen az állatvilág, első sorban a háziállatok és madarak iránt való szeretetet és állatok megbecsülését és az erkölcsi érzés ébresztését szolgálják. A tíz legjobb dolgozat írói 20—20 korona tiszteletdíjban részesülnek. A dolgozatok beküldői nevüket és lakhelyüket aláírni tartoznak. A beküldés határideje folyó évi június 30. Országos Állatvédő Egyesület IX., Ernő-utca 11—13.”

Birds useful and harmful. By Mrs. Visger-Owen. Ez alatt a cím alatt jelent meg Herman Ottónak a „Madarak hasznáról és káráról” szóló pompás könyve. A szerző, aki egy igen elismert angol író, a német fordításban is megjelent kiadásból ismerte meg Herman Ottó munkáját és Herman Ottótól engedélyt nyert az angol kiadásra. A munka bevezető szavaiban szerző többek között a következőket mondja: „Minthogy az angol irodalomban ilyen irányu könyv nincsen, az angol kiadás megfelel a szükségnek.”

Öszinte örömmel regisztráljuk Herman Ottó közhasznú és Európaszerte elismert munkáságának ezen legújabb diadalát.

Közrendészeti ügyek Lexikonja. Ily című, mintegy 1200—1400 oldalra terjedő művet hirdetnek Rédey Miklós és Laky Imre államrendőrségi tisztviselők. A könyv szeptemberben jelenik meg s ára diszkrétben 15 korona. Előfizetni lehet arra már most Budapest, VIII., Mosonyi-utca 5. szám alatt a szerkesztők címén. A rendkívül tartalmas, sokoldalú könyv állatvédelmi ügyekben is nyújt felvilágosítást, készséggel ajánljuk tehát azt tisztelt olvasóink s tagjaink figyelmébe.

Milyen lesz az új állatkertünk? címen Lendl Adolf dr. szép ábrákkal illusztrált füzetben ismerteti azon nagyszabású, modern átalakításokat, új építkezéseket s berendezéseket, amelyeken a budapesti állatkert már a folyó évben keresztül fog menni s világvároshoz illő nivóra fog emeltetni. A székesfőváros végre nagy áldozatot hoz erre s nem lehet kétség, hogy a szakértőbizottság már kész és a szóban forgó füzetben egész terjedelmében ismertett terve szerint végrehajtandó

intézkedések, melyeknek kivételéhez már hozzá is fogtak, fényes sikerrel fognak járni.

Akik előre is érdeklődnek az újjáalakított állatkert jövőndő képe iránt, olvassák el Lendl dr. itt szóba hozott szép és érdekes munkáját.

SZEMLE.

A Madarak és Fák napjáról tisztelendő Resch Ignác polg. tanítónőképző-intézeti tanár, a kalocsai érsek-megyei róm. kath. tanítóegyesületek most megjelent 1907/908. évi értesítőjében egy értekezést irt, melyben a tanítóságot a Madarak és Fák napjának jelentőségével, az Ifjusági Madárvédő Liga lényegével megismer-teti és őket ez intézmények felkarolására buzdítja. Az értekezés az ügy iránt való oly meleg rokonszenvvel és szeretettel van megírva, hogy hatását bizonyára nem fogja téveszteni és mi csak a legnagyobb elismeréssel és köszönettel adózunk a szerzőnek lelkes és buzdító munkájáért.

—d—
Új törvény az állatkinzás ellen Németországban. Az új német állatkinzási törvény tervezete (novella a büntető-törvénykönyvhez), az országgyűlés elé lett terjesztve.

Ennek 145. §-ának b) pontja így szól:

„Aki állatot gonosz módon kínoz, vagy durván bántalmaz: 3 havig terjedhető fogházzal, vagy 600 márkáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.“

Tehát nem találkozunk ott már a „nyilvánosan és a botrányt okozó módon“ szavakkal, amelyek mindenütt és nálunk is okai annak, hogy számtalan állatkinzás büntetlenül marad.

A 360. §. 13. száma pedig így szól: „150 márkáig terjedhető pénzbüntetéssel, vagy 6 hétig terjedhető elzárással büntetendő, aki az állatkinzás ellen kiadott rendeletet megszegi.“ Így Németországban az állatkinzás már nem mint kihágás, hanem mint büntény lesz minősítve; ennek folytán ezen büntetések ott az országos statisztikába is fel lesznek véve.

Sajnálандó csak az, mondja a berlini „Anwalt der Tiere“, hogy a vivisekcionál, a sport-üzésnél, az állatok leölésénél, levágásánál és a saktolásnál elkövetett állatkinzásokat ezen törvény nem veszi tekintetbe.

A pajkosságból, hanyagságból és kapzsiságból elkövetett állatkinzásokat is büntetni kellene; ismétlődő esetben elkövetett állatkinzást pedig mindig fogházzal. Alkalmas esetekben a fogház- és elzárásbüntetést pénzbüntetéssel kapcsolatban kellene alkalmazni.

Ezen és még más hiányok pótlása céljából a berlini állatvédő-egyesület idejekorán egy, példákkal illusztrált rövid törvényjavaslatot fog felterjeszteni.

K. M.

A bérkocsi-iparra vonatkozó königsbergi új szabályrendelet megtiltja a szemernyők (Scheuklappen) s a fejfelhuzó-szijak (Aufsatzzügel) használatát.

Egy ilyen rendelet nálunk is már kívánatos volna. Egy ló, amely szemernyők, vagy a nevezett gyeplők nélkül nem használható, mindig veszélyeztetni fogja a kocsin ülők és mások életét is; ily ló alkalmazását tehát egyáltalában nem kellene megengedni. K. M.

Az állatok leölése, ezt megelőző elkábítás nélkül, Szászországban tilos. Az erre vonatkozó rendelet megmondja, hogy milyen legalkalmasabb eszközökkel kell a különféle állatokat a leölés előtt elkábítani. (Nagy állatokat és sertést külön e célra készített lő- és egyéb eszközökkel, borjut, kecskét, juhot és malacot egy alkalmas eszközzel való fejbe-ütéssel.)

Nem volna lehetséges ezt mindenütt elrendelni, ha ez Szászországban lehetséges?

A megelőző elkábítás nélküli saktolás is meg van tiltva eddig Svájcban, Szászországban és Finnországban (Orosz). Az utóbbi országban a baromfi elevenen való kopasztása, tehát a baromfi nyaktollainak rituális kitépegetése, amely a saktolás előtt történik, szintén tilos. (Anwalt der Tiere.)

VEGYESEK.

A fák és más növények védő permetezéséhez egyes gazdasági egyesületek és más személyek különféle mérges oldatokat ajánlanak a rovarok pusztítása céljából. Alig hihető, hogy az a madár, amely több ilyen mérges oldattal megölt rovar, vagy avval befecskendezett petét elnyel, szintén el ne pusztuljon. Ha madaraink így tényleg veszélyeztetve vannak és ily módon pusztulnak el, amit tényleg meg kellene figyelni, akkor mi hiába védjük azokat. Lehetséges azonban az is, hogy a madár ösztönszerűleg ott hagyja az ilyen megmérgezett dolgokat és felkeres más vidéket, ahol a természet nincs megmérgezve. Ez is elég nagy baj volna.

A következő rovarpusztítási módok, amelyek az „Oedenburger Zeitung“ f. évi április hó 11-iki számában jelentek meg, kevésbé veszélyesek:

Nyolc kgr. kormot keverünk jól össze hat akó vízzel. Ha este a fákat és bokrokat ezen oldattal egy fecskendő segítségével befecskendezzük, másnap reggel összeszedhetjük az elpusztult hernyókat. A fáknak és bokroknak ezen oldat legcsekélyebbet sem árt, a levelek ellenkezőleg nagyon üde kinézést kapnak.

Ha a ribiszke- és egresbokrokra, amelyeken hernyók vannak, éjjelen át pamutkendőket terítünk, akkor a hernyók ezekre húzódnak vissza. Kora reggel levesszük a kendőket és megsemmisítjük az azokon lévő hernyókat.

Ha káposzta- és répaféléktől akarjuk távoltartani a hernyókat, akkor ültessünk ezek közé kendert.

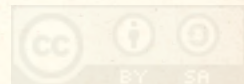
Az egészen apró hernyókat leggyorsabban elpusztítjuk, ha az ezektől ellepott bokrokat fekete szappan-oldattal (2 liter vízre 10 fillér árán szappant) öntöz-zük meg. Meg kell azonban evvel öntözni a bokrok alatti földet is és ennek nagyobb környékét.

A legbiztosabb rovarpusztító azonban a madár. Ha elég madarunk van, nem szükséges a madaraknak és talán az embernek egészségét is veszélyeztető mérgehez vagy más rovarpusztító szerekhez nyulni. Védje tehát mindenki mindenütt a hasznos madarakat.

Krump M.

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY tanár, egyesületi főtítkár felelős szerkesztő.

Kiadja az ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET.

ÁLLATVÉDELEM

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KOZLONYE ≡

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. SZ. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnomását nemcsak szívesen megengedjük,
 hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.
 Tagok ingyen kapják.

VI. ÉVFOLYAM

1909 JULIUS

:: 7. SZÁM ::

TARTALOM: A földmivelsügyi miniszter ur a vidéki állat- és madárvédő egyesületek alakítása érdekében. — A madárpusztító fegyverről. — Az építkezések körül előfordulható lókinzás ellen. — Az állatbarát egyiptomiak. — Ebzárlatok sokasága. — *Egyesületi hírek:* A Kolozsvári Állatvédő Egyesület évi közgyűlése. — A Nyiregyházi Állatvédő Egyesület 1909. évi június 30-án tartott évi rendes közgyűlése. — Az Aradi Állatvédő Egyesület. — A kassai egyesület újraélesztése. — Jelentések a „Madarak és Fák Napja“ megünnepléséről. — *Irodalom:* Gyermeknaptár-pályázatunk. — A magyarországi állatvédő egyesületek szövetsége és az országos állatvédő egyesület évkönyve az 1908. évről. — Pályadíj kitűzése. — *Szemle:* A galamb-lövészetek megszűntetése Angliában. — Tudomány és gyakorlat a madárvédelem terén. — Az orang-utangokról. — *Állatok világa:* A cinke és a veréb. — A denevér hasznossága. — Az állatok és a zene. — *Hírek:* Személyi hírek. — A viviseccio az idei nemzetközi kongresszusokon. — Az Országos Ifjúsági Madárvédő Liga. — A madárpusztító Flaubert-fegyverek ellen. — Olaszok a galamb-lövészet ellen. — *Vegyesek:* A lovaknak legyeztől megvédése. — Hogyan lehet a macskát a madarászatról leszoktatni, illetőleg abban meggátolni? — Adó a kalitkába fogott madarak után. — A fehér kócsag tollai. — Országos Állatvédő Egyesület új tagjai.

A földmivelsügyi miniszter ur a vidéki állat- és madárvédő egyesületek alakítása érdekében.

Darányi Ignác földmivelsügyi miniszter ur újabb tanujelét adta annak, hogy az Országos Állatvédő Egyesület törekvését teljes jóakarattal méltányolja.

A nevezett miniszter ur ugyanis 42705/IX./A. 2. szám alatt június 4-én rendeletet intézett az összes közgazdasági előadókhöz, mely rendeletből a következőket idézzük:

„Az Országos Állatvédő Egyesületet, melynek tevékenysége főleg a földmivelés érdekeit szolgálja azáltal, hogy a házi állatokkal való helyes bánásmódra s a

madárvédelemre int és a nép gyermekeiből szelidebb lelkületű nemzedéket igyekszik nevelni, — ezen hasznos munkájában támogatni kívánván, felkérem a t. közgazdasági előadó urat, hogy az Országos Állatvédő Egyesületnek vidéki állat- és madárvédő egyesületek alakítására irányuló tevékenységében támogatására lenni sziveskedjék.

A rendelet ezután bővebb tájékoztatás céljából közli a közgazdasági előadókkal azokat az adatokat, melyek az egyesület tevékenységét megvilágítják.

Az Országos Állatvédő Egyesület a földmivelsügyi miniszter urnak nagyértékű kegyes intézkedéseért meleg háláját fejezte ki.